

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

35E JAARGANG

WOENSDAG 9 AUGUSTUS 1950

No. 1735

COMMISSIE VAN REDACTIE:

*Ch. Glasz; H. W. Lambers; J. Tinbergen;
F. de Vries; C. van den Berg (secretaris).*

Redacteur-Secretaris: A. de Wit.

Assistent-Redacteur: J. H. Zoon.

COMMISSIE VAN ADVIES VOOR BELGIË:

*J. E. Mertens; R. Miry; J. van Tichelen; R. Vandeputte;
F. Versichelen.*

*Gegevens over adressen, abonnementen enz. op de laatste
bladzijde van dit nummer.*

INHOUD:

	Blz.
De artikelen van deze week	631
Sommaire, summaries	631
De jongste Benelux-Ministersconferentie door <i>Dr M. Weisglas</i>	632
Internationale werkgelegenheidspolitiek door <i>Prof. Dr J. Tinbergen</i>	634
De internationale wolpositie door <i>J. A. M. van Gerwen</i>	635
Het handelsverkeer van Nederland tot midden 1950 door <i>H. Veenstra</i>	636
Belastingvraagstukken in Duitsland door <i>Mr W. R. Emmen Riedel</i>	639
Ingezonden stukken:	
N.V. Boronfabriek Bofa door <i>C. P. H. van Greuninge met naschrift van J. J. van Vollenhoven</i>	642
Aantekening:	
De Zweedse Staat als bankier	644
Geld- en kapitaalmarkt	645
Grafieken:	
Aandeel van ieder land in de totale vrachtopbrengst van het vervoer door Nederlandse vrachtauto's in 1947, 1948 en 1949	646
Statistieken:	
Bankstaten	646
Stand van 's Rijks Kas	647
In- on uitvoer van Indonesië	647
De wereldkoopvaardijvloot	647

DEZER DAGEN

is de plaats bereikt, waar het pad van de defensie zich losmaakt van de weg naar de vredeseconomie. De afzwenking in dit pad is begonnen. Een kenmerkende statistische toelichting bieden de Franse prijsindexcijfers. De index van de kleinhandelsprijzen vertoont over de laatste maand nog de seizoenmatige daling, die van de groothandelsprijzen trekt reeds omhoog.

Krachtige magneten kunnen op de prijzen gaan werken. In de Verenigde Staten was de kortelings door President Truman voorgestelde uitbreiding van de militaire uitgaven ten bedrage van \$ 10 mrd voor de helft door belastingvoorstellen gedekt. Intussen zijn belangrijke supplementies gevraagd, zonder dat daarbij van specifieke financiële contrawichten sprake is.

Is dit een sein, dat men ook ten opzichte van het economisch-politiek terrein ineens een ander pad wil inslaan, dat naar de directe controle leidt? Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft dagenlang over deze vraag getoed, zonder dat een duidelijk antwoord is gegeven. Vast kwam slechts te staan, dat voor een onmiddellijke invoering van prijzenstop en rantsoenering ten slotte geen meerderheid is gevonden. Waarschijnlijk ontvangt de President de, voor hem aantrekkelijker, volmacht te doen of te laten naar bevinden.

Denkt zo ook de Engelse Regering? De bewapeningsvoorstellen komen financieel neer op een verhoging met 45 pCt van de begroting over de komende drie jaar. Het hoofddeel daarvan zal op de Engelse industrie neerkomen, die reeds een hoge bedrijvigheidsgraad heeft. De consequenties van een overspannen toestand van volledige bezetting lijken voor de hand te liggen. Voorstellen hier tegenover thans reeds algemene maatregelen te stellen zijn nog niet gedaan.

Men krijgt de indruk, dat thans alle krachtsinspanning wordt opgeëist voor het wenden van de steven; over de klippen, die men op de nieuwe route kan treffen, zal men onderweg gaan nadenken; er is, het, in dit geval naargeestig, voordeel van eerdere exploratie.

Een fundament van vakkennis draagt lang. Het kan blijken uit de eerste „Beurteilung des Arbeitskreises Konjunkturbeobachtung der Arbeitsgemeinschaft deutscher wirtschaftswissenschaftlicher Forschungsinstitute“ over de wereldconjunctuur, eind Juli verschenen. Een koele ontleding en de conclusie: „Auf Grund dieser veränderten Konstellation ist in der westlichen Welt eine allgemeine Tendenz zur konjunkturellen Angleichung unverkennbar“.

Wat is vakkennis, als de geest niet vaardig is; wat gelijkkomen van conjunctuurpeil zonder assimilatie van leidende ideeën? Zo zijn velen gestemd, die te Rome het congres der Europese federalisten bijwoonden, zo ook zien velen de betekenis van de bijeenkomst te Straatsburg. Zij zoeken voor een nieuwe koers een positief doel, een „idée force“, in de overtuiging, dat in laatste instantie het geweld door de idee wordt gekeerd.

ASSOCIATIE CASSA

KASSIERSINSTELLING

OPGERICHT IN 1806

COUPONBETALING

HEERENGRACHT 179 • AMSTERDAM-C

Technische en Fiscale adviezen
van het
Bureau voor Collectieve Contracten
der

EERSTE NEDERLANDSCHE

Verzekering Mij. op het Leven en tegen Invaliditeit N.V.

inzake
aanpassing
van ondernemingspensioen- en spaar-
fondsen aan de (komende) nieuwe
wettelijke bepalingen

Kantoor: Bellevuestraat 2, Dordrecht, Telefoon 01850-5346

Vacatures

PREIJER & DE HAAN

Accountants,

vragen voor een leidende functie in Indonesië
een

ACCOUNTANT

(lid N.I.V.A. of V.A.G.A.)

standplaats DJAKARTA

Voor deze functie is vereist enige jaren
practijk als openbaar accountant.

Brieven te zenden naar Museumplein 10-12
AMSTERDAM-Z.

BELASTINGCONSULTATIEBUREAU A. L. F. LEVERINGTON

Medewerkers:

E. J. de Boer, Oud-Insp. d. Bel.
D. Sweepe, Oud-Ontv. d. Bel.
Mr. Dr. N. J. Feldmann, Bel. jur.
N. A. Schol, Cand. Notaris.

Amsterdam:

1e Helmersstr. 95 - Tel. 85508

Haarlem:

Ged. Oude Gr. 11 B - Tel. 12468

Koninklijke
Nederlandsche
Boekdrukkerij
H. A. M. Roelants
Schiedam

ROTTERDAMSCH BANK

SPECIALE
AFDELINGEN
VOOR
PARTICULIEREN

250 VESTIGINGEN
IN NEDERLAND

R. MEES & ZONEN

ANNO 1720

Bankiers & Assurantie-Makelaars

ROTTERDAM

's-Gravenhage, Delft, Schiedam, Vlaardingen,
Amsterdam (alleen Assurantie)

DE TWENTSCHE BANK N.V.

Maandstaat op 31 Juli 1950

Kas, Kassiers en Dag-	
geldningen f.	16.450.915.64
Nederlands	
Schatkistpapier „	523.166.170.80
Ander Overheids-	
papier „	3.251.640.62
Wissels „	1.694.359.76
Bankiers in Binnen-	
en Buitenland „	28.114.011.82
Effecten en Syndi-	
caten „	4.496.694.22
Prolongatiën en	
Voorschotten	
tegen Effecten „	14.862.044.74
Debiteuren „	141.323.424.20
Deelnemingen	
(incl. Voorschot-	
ten) „	10.305.959.69
Gebouwen „	3.500.000.—
Belegde Reserve	
voor Verleende	
Pensioenen „	788.199.66

Kapitaal „	f.	44.800.000.—
Reserve „		15.500.000.—
Bouwreserve „		2.000.000.—
Deposito's op Ter-		
mijn „		95.498.328.38
Crediteuren „		576.058.221.72
Door Derden		
Geaccepteerd „		1.092.909.05
Overlopende Sal-		
di en Andere		
Rekeningen „		12.215.962.34
Reserve voor Ver-		
leende Pensioe-		
nen „		788.199.66

f. 747.953.621.15

f. 747.953.621.15

DE ARTIKELEN VAN DEZE WEEK.

Dr. M. Weisglas, *De jongste Benelux-Ministersconferentie.*

Op deze conferentie werd besloten een gecoördineerde actieve in- en uitvoerpolitiek te volgen, welke zou moeten resulteren in het afsluiten van gemeenschappelijke Benelux-handelsaccorden van 1 Januari 1951 af. Hiermede is één der belangrijkste met de vorming der economische unie beoogde voordelen — het op handelspolitiek gebied als een geheel optreden der Benelux-landen — in het vooruitzicht gesteld. De concrete uitwerking van dit beginsel zal nog veel voeten in de aarde hebben. Aan het vraagstuk van de vaststelling ener gemeenschappelijke agrarische politiek zal in September a.s. een speciale conferentie worden gewijd. Een provisorische regeling werd getroffen, die de voortgang der werkzaamheden mogelijk maakt.

Prof. Dr J. Tinbergen, *Internationale werkgelegenheids-politiek.*

Ter elfde zitting van de ECOSOC werd het rapport „National and international measures for full employment” besproken en, voor zover dit noodzakelijk werd geacht, de werkgelegenheidspolitiek van het eigen land verdedigd. Het laat zich aanzien 1. dat een zekere aanvaarding waarschijnlijk is van het denkbeeld, dat de verschillende regeringen hun doelstellingen t.a.v. de werkgelegenheidspolitiek bekend maken, zij het in het kader van hun algemene doelstellingen op economisch gebied, 2. dat de gedachte van een diepgaande internationale bespreking, op gezette tijden, van de werkgelegenheids-politiek, toegepast in elk der landen, voortaan geregeld zal plaatsvinden, 3. dat m.b.t. het zo omstreden verstaande voorstel der experts, de depositoverplichting bij het I.M.F., verdere bestudering de aanbeveling zal zijn die van de ECOSOC uitgaat.

J. A. M. van Gerwen, *De internationale wolpositie.*

De wereldwolproductie in 1950 kan worden geraamd op 1.800.000 ton op vetbasis, het wereldwolverbruik op 2.116.000 ton op vetbasis, hetgeen een tekort van 316.000 ton of ruim 20 pCt van de productie geeft. Waar er praktisch geen voorraden meer zijn, is het bij deze verhouding duidelijk, dat het aanbod in genen dele aan de vraag zal kunnen voldoen en dat de markt dus in dit jaar zeker nog in het voordeel van de verkoper zal zijn. De prijsontwikkeling in de laatste maanden wijst ook geheel in deze richting.

H. Veenstra, *Het handelsverkeer van Nederland tot midden 1950.*

De handelsbalans heeft zich tot dusverre in 1950 ongunstig ontwikkeld. De stijging van de invoer, die op zichzelf verontrustend moet worden geacht, blijkt voor een belangrijk deel het gevolg te zijn van de invoer van textielgoederen uit België. Deze invoer is alleen verontrustend voor zover hierdoor een hogere consumptie dan wel abnormale voorraadvorming is veroorzaakt. Dit verschijnsel zal echter vermoedelijk langzamerhand verdwijnen, naarmate de markt voor textiel verzadigd geraakt. Wellicht zal dan ook de invoer over enige maanden weer tot een normaler niveau dalen.

Mr W. R. Emmen Riedel, *Belastingvraagstukken in Duitsland.*

Een bespreking van de op het vierde belastingcongres te Bonn ter sprake gebrachte belastingvraagstukken: stand der belastingen in de aangrenzende Westeuropese landen en van het internationale belastingrecht; de praktijk der openingsbalansen in Duitse markten (herwaarderding); de definitieve omslag der binnenlandse oorlogschade; de nieuwe toedeling van middelen en belastingen aan Bond en Landen en de dienst der controle; de herschatting van eigendommen; de belastingrechtspraak; rechten en plichten van administratie en belastingplichtigen.

SOMMAIRE.

Dr M. Weisglas, *La plus récente conférence des Ministres-Benelux.*

Cette conférence a pris la décision d'appliquer une politique active et coordonnée en matière d'importation et d'exportation et qui serait traduite par des accords commerciaux communs conclus par Benelux à partir du 1er janvier 1951. Au mois de septembre une conférence spéciale sera consacrée à la détermination d'une politique commune en faveur du secteur agricole.

Prof. Dr J. Tinbergen, *La politique internationale de l'emploi.*

Cet article est consacré à la onzième séance du Comité Social et Economique de l'O.N.U. qui s'est occupé de la politique internationale de l'emploi. On a traité e.a. l'important rapport: „National and international measures for full employment” et les états ont, chacun pour soi, défendu leur politique de l'emploi, pour autant qu'il fût estimé nécessaire.

J. A. M. van Gerwen, *La situation internationale de la laine.*

En 1950, la production mondiale peut être estimée à 1.800.000 tonnes et la consommation mondiale à 2.116.000 tonnes. Etant donné qu'il n'existe pas, pour ainsi dire, des stocks, la situation montre clairement que l'offre ne saura pas du tout satisfaire la demande, et en suite que le marché sera certainement encore à l'avantage du vendeur.

H. Veenstra, *Le trafic commercial des Pays-Bas jusqu'au milieu de 1950.*

Jusqu'à présent la balance commerciale de 1950 s'est développée défavorablement: L'augmentation de l'importation, situation inquiétante, est en grande partie due à l'importation de textiles provenant de la Belgique. L'auteur est d'avis que l'importation se situera probablement, dans quelques mois, sur un niveau plus normal.

Mr W. R. Emmen Riedel, *Questions fiscales en Allemagne.*

SUMMARIES.

Dr M. Weisglas, *The latest conference of Benelux-Ministers.*

At this conference it was decided that a co-ordinated active import and export policy would be followed, which would have to result into joint Benelux trade agreements from January 1st 1951 onward. The question of fixing a joint agrarian policy will be gone into at a special conference, to be held in September next.

Prof. Dr J. Tinbergen, *International employment policy.*

This article is devoted to the eleventh session of the E.C.O.S.O.C., during which the international employment policy was dealt with. Among other things there was a discussion on the important report „National and international measures for full employment” and, as far as this was deemed necessary, the speakers defended the employment policy conducted by their own countries.

J. A. M. van Gerwen, *The international wool position.*

The world wool production for 1950 may be estimated at 1.800.000 tons, the world wool consumption at 2.116.000 tons. Since there are practically speaking no stocks left, it will with this ratio be clear that the supply can by no means meet the demand, and that the market will certainly during the current year continue to be in favour of the seller.

H. Veenstra, *Commercial intercourse of the Netherlands until the middle of 1950.*

So far the balance of trade has been developing unfavourably in 1950. The rise of the import, which in itself must be considered alarming, appears for a considerable part to be the consequence of the import of textiles from Belgium. The author expects that after a few months imports will probably be reduced to a more normal level.

Dr W. R. Emmen Riedel, *Taxation problems in Germany.*

DE JONGSTE BENELUX-MINISTERS- CONFERENTIE.

Voor de zevende maal sinds de bevrijding kwamen — ditmaal gedurende de laatste drie dagen van de maand Juli te Oostende — Ministers van België, Luxemburg en Nederland bijeen om zich te beraden over de problemen verbonden aan de vorming van de Benelux-Unie en de ter oplossing hiervan te treffen maatregelen. In tegenstelling tot de vorige Ministersconferenties behoeft de Oostende niet lang te worden stilgestaan bij het vraagstuk van de financiering van het tekort op de Nederlands-Belgische betalingsbalans. Op de 'in October 1949 in Luxemburg gehouden conferentie was het nog 'nodig hierover langdurig van gedachten te wisselen om tot een voor beide partijen bevredigende regeling te geraken, hierin resulterend, dat pas na doorbreking van een aantal veiligheidskleppen afdekking van dit tekort met goud of harde valuta zou moeten geschieden. De inmiddels door de Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking aanvaarde voorstellen tot oprichting van een Europese Betalings Unie voorzien in een intra-Europees betalingsstelsel, dat een einde maakt aan het tot dusverre noodzakelijke regime van bilateraal evenwicht in de betalingsbalans tussen de onderscheidene landen, en schept voor Nederland de mogelijkheid om, tot een bepaalde grens zonder goudafgifte aan de Europese Betalings Unie, zijn tekort met België met andere valuta dan Belgische franken af te dekken. Aldus is op het Westeuropese vlak een oplossing gevonden voor hetgeen in Benelux-verband steeds een groot struikelblok is gebleken. De vorming van de Benelux-Unie is hierdoor vergemakkelijkt, hetgeen belangrijk is.

Deze recente ontwikkeling heeft er toe geleid, dat de jongste Ministersconferentie zich — afgezien van vraagstukken zoals gelijkenschakeling van de motorrijtuigbelasting, vaststelling van de grootte van de Nederlandse schuld aan België in verband met de onderling verschillende devaluatiepercentages, het treffen van een regeling voor overeenkomstige behandeling van aannemers in de drie landen e.d. — kon concentreren op het vraagstuk van de coördinatie van de Nederlandse en Belgisch-Luxemburgse handelspolitiek en het in Benelux-verband zo netelige probleem van de vaststelling ener gemeenschappelijke agrarische politiek. Na de beschouwing, die Professor Horring op 26 Juli jl. in dit blad aan laatstgenoemd vraagstuk heeft gewijd, kan te dezer plaatse worden volstaan met te vermelden, dat in afwachting van de beslissingen, die terzake op een speciaal hieraan in September a.s. te wijden conferentie van Ministers zullen worden genomen, het protocol, dat in Mei 1947 door de Ministers van Landbouw der Benelux-landen werd getekend, tot 1 Januari a.s. slechts toepassing zal vinden voor een aantal explicite genoemde producten, waarvan de Nederlandse uitvoer naar België gedurende het vorige jaar ongeveer 23 pCt van de Nederlandse agrarische export naar België uitmaakte. Een provisorische regeling dus, die de voortgang der werkzaamheden mogelijk maakt.

* * *

De met betrekking tot de coördinatie van de handelspolitiek in Oostende genomen beslissingen zijn van verderstrekkende aard. Besloten is namelijk een gecoördineerde actieve in- en uitvoerpolitiek te volgen, welke zou moeten

resulteren in het afsluiten van gemeenschappelijke Benelux-handelsaccorden van 1 Januari 1951 af. Bij de coördinatie van de handelspolitiek is in het huidige stadium het op elkaar afstemmen van de door Nederland en België-Luxemburg te volgen invoerpolitiek het belangrijkste vraagstuk. Hierbij zijn drie categorieën landen te onderscheiden: landen, welke deel uitmaken van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.), landen, behorende tot de dollar-area, en overige landen.

Zoals bekend zijn de in de O.E.E.S. verenigde landen op het ogenblik doende hun onderlinge handelsverkeer zo veel mogelijk van belemmeringen te ontdoen. Was gedurende de eerste tijd na de oorlog het stelsel van bilateraal evenwichtig handelsverkeer een doelmatig middel om dit verkeer enigermate op gang te brengen, spoedig bleek dit de ontplooiing van de internationale handel juist te belemmeren en werd naar wegen gezocht om tot liberalisering er van te geraken. Op 6 Juli jl. werd door de Raad van de O.E.E.S. het besluit genomen, dat binnen 15 dagen na de tekening van de overeenkomst betreffende de oprichting van de Europese Betalings Unie ieder der O.E.E.S.-landen zijn handelsverkeer met de overige O.E.E.S.-landen zonder tussen deze landen te discrimineren voor 60 pCt zal liberaliseren, terwijl vooralsnog de overige 40 pCt aan beperkende maatregelen onderworpen zal kunnen blijven. Het feit, dat het onderlinge verkeer tussen Nederland en België-Luxemburg ingevolge het Voor-Unieverdrag inmiddels tot een aanzienlijk hoger percentage is geliberaliseerd, noopt de Benelux-partners er toe — indien zij dit percentage (ruim 90 pCt) wenssen te handhaven — ten aanzien van de liberalisatie in O.E.E.S.-verband een gemeenschappelijke gedragslijn te volgen. De terzake getroffen besluiten behelven dan ook, dat de Benelux-landen voor de te liberaliseren sector een zo veel mogelijk uniforme lijst van producten zullen vaststellen, terwijl in geval één der drie landen in de niet te liberaliseren sector ter bescherming van zijn betalingsbalansevenwicht of op grond van handelspolitieke overwegingen ten aanzien van één of meer landen tot contingentenmaatregelen overgaat de andere partner er op prompte en doelmatige wijze toe mede zal werken, dat deze maatregelen ook inderdaad effectief zijn. Dit kan geschieden doordat laatstgenoemde partner tegenover het betrokken land of de betrokken landen overeenkomstige contingentenmaatregelen treft, of wanneer dit niet doelmatig of onopportunity mocht blijken, dat zij de export van het betrokken product naar het partnerland aan beperkingen onderwerpt. Mocht ook dit laatste op bezwaren stuiten, dan blijft de mogelijkheid bestaan om in plaats van de uitvoer in het inter-Beneluxverkeer de invoer van het betrokken product aan banden te leggen. Tegen deze procedure is het bezwaar aan te voeren, dat zij tegen een der grondslagen van een economische unie — t.w. volstrekt onbelemmerd handelsverkeer tussen de uniepartners — indruist. In het kader van de door de O.E.E.S. gevoerde liberalisatiepolitiek is zij evenwel voorwaarde om de inmiddels reeds ver voortgeschreden inter-Benelux liberalisatie te handhaven, hetgeen haar ons inziens volstrekt aanvaardbaar, zelfs noodzakelijk maakt. Dit te meer, omdat zowel de crediteurpositie die België, als de debiteurpositie die Nederland in het handelsverkeer met de O.E.E.S.-landen inneemt overwegend bepaald wordt, door het Belgische overschot en het Nederlandse tekort in hun onderlinge handelsverkeer.

Naast de coördinatie van de invoer uit de O.E.E.S.-

landen diende eveneens* aandacht te worden besteed aan de invoer uit de dollar-area. Ten aanzien hiervan is besloten, dat de Benelux-partners voor het grootste deel van de uit de dollar-area ingevoerde producten een autonome politiek zullen voeren, met dien verstande, dat wanneer dit het evenwicht in de Nederlands-Belgische betalingsbalans zou verstoren, ten aanzien van het doorvoerkeer van deze producten in onderling overleg de nodige maatregelen zullen worden getroffen.

Voor bepaalde producten zal de autonome invoerpolitiek slechts gevolgd kunnen worden, wanneer de zekerheid bestaat, dat deze voor de andere uniepartner geen nadelige gevolgen zal hebben, waartoe op de invoer van deze producten door de drie Regeringen bij voortdurend een waakzaam oog zal worden gehouden. Voor enkele producten zullen de Benelux-partners een gemeenschappelijke invoerpolitiek volgen. Het betreft hier producten waarvan onder de huidige omstandigheden autonome invoer door de ene partner via de vrije inter-Beneluxgrens voor de andere partner nadelige economische gevolgen zou hebben.

Ten aanzien van de landen, welke niet tot de O.E.E.S. behoren, noch deel uitmaken van de dollar-area zullen de Benelux-partners een gemeenschappelijke handelspolitiek volgen. Wanneer het evenwicht in de betalingsbalans tussen één dezer landen met één der Benelux-partners in gevaar komt zullen Nederland en België-Luxemburg — binnen de hiertoe in het kader van de bestaande internationale regelen geschapen mogelijkheden — gemeenschappelijke maatregelen treffen.

Ter effectuering van de bovenomschreven gecoördineerde handelspolitiek zal een permanente Benelux-commissie in het leven worden geroepen, welke tevens tot taak zal hebben het van 1 Januari 1951 af toe te passen stelsel van gemeenschappelijke handelsaccorden voor te bereiden.

* *

Indien men de conclusies, waartoe de Ministers in Oostende ten aanzien van de handelspolitieke samenwerking zijn gekomen overziet, dient vastgesteld, dat op dit gebied ontegenzeggelijk vooruitgang is geboekt. Eén der belangrijkste met de vorming der economische unie beoogde voordelen — het op handelspolitiek gebied als een geheel optreden der Benelux-landen — is in het vooruitzicht gesteld. De concrete uitwerking van dit beginsel zal nog veel voeten in de aarde hebben. Zolang de drie Regeringen niet van een deel van hun soevereine bevoegdheden afstand zullen doen, zal de inpassing van het voor het sluiten van gemeenschappelijke handelsaccorden vereiste uniforme Benelux-beleid in het nationale beleid van elk der drie Regeringen tal van problemen opwerpen, welker oplossing niet alleen mogelijk zal worden gemaakt door gezonde organisatorische constructies, maar mede, en vooral, door de oprechte wil om tot een effectieve economische unie te geraken. Een oprechte wil, die tot uiting zal moeten komen in de bereidheid om zo nodig in nationaal verband voor het hogere doel — de Benelux-eenheid — reële offers te brengen.

In dit licht bezien is de aangekondigde conferentie over het landbouwvraagstuk van grote betekenis. De inmiddels in Benelux-verband getroffen verregaande liberalisatiemaatregelen vereisen een regeling voor het landbouw-

protocol van Mei 1947. Waar Nederland gedurende de laatste maanden heeft aanvaard vrijwel de gehele industriële invoer uit België van belemmeringen vrij te maken is het moeilijk aanvaardbaar, dat de agrarische uitvoer naar België naar gelang bepaalde prijsontwikkelingen — zij het, zoals reeds opgemerkt, tot 1 Januari a.s. slechts voor ongeveer $\frac{1}{4}$ van deze uitvoer — autonoom van Belgische zijde belemmerd kan worden. Het feit, dat het in Unie-verband stellig geen Nederlands belang is de Belgische landbouw in een economisch en sociaal onverantwoorde positie te plaatsen en België met Nederland zal moeten erkennen, dat Benelux niet alleen Benelux-voor-de-industrie kan betekenen, rechtvaardigt het vertrouwen, dat de drie Regeringen ook voor dit vraagstuk tot een oplossing zullen komen.

Dan zal het mogelijk zijn om aan het einde van dit jaar een verdrag af te sluiten, waarin behalve de op 1 Januari 1948 van kracht geworden Douane-overeenkomst ook de conclusies van de conferentie van Oostende en van de komende landbouwconferentie zijn verwerkt, en dat — na goedkeuring door de drie parlementen — aan de beoogde economische unie de geëigende vorm zal geven. De ten aanzien van het inter-Beneluxkapitaalverkeer alsmede ten opzichte van verschillende onderdelen van de gemeenschappelijke agrarische politiek naar alle waarschijnlijkheid te treffen overgangsmaatregelen zullen dan vooralsnog enige beperking nodig maken, welke als zodanig vermoedelijk mede afhankelijk zal zijn van de handhaving in enigerlei vorm van het in de Europese Betalings Unie belichaamde stelsel van convertibiliteit der Europese valuta.

Een traag proces? Het is gelijk men het beoordelen wil. Wanneer de latere geschiedschrijver over de vorming van de Benelux-unie verslag zal doen, zal haar aantal wordingsjaren van weinig betekenis zijn. En wellicht, dat dan zal blijken, dat Benelux slechts een kleine schakel is geweest naar een verstrekkende politieke en economische hergroepering van Europa en de wereld. In het licht van het huidig droevig wereldgebeuren, waarin het kanon weer de plaats van de ploeg heeft ingenomen, is een misnoegd schouderophalen over de — in vergelijking hiermede — vele detailproblemen, die thans de Benelux-besprekingen kenmerken, zeer wel begrijpelijk. Het is het grote gebaar, dat nu meer indruk maakt. En toch — nu over de beginselen van de te vormen Benelux-economische unie overeenstemming bestaat — het is de oplossing van de in het grote wereldverband als detailproblemen te beschouwen vraagstukken, die Nederland, België en Luxemburg tot Benelux zullen maken. Wij hopen en vertrouwen, dat zij, die in de drie landen het roer van staat in handen hebben, over voldoende visie en staatsmanskunde beschikken om met aan de situatie van vandaag aangepaste voortvarendheid het kleine te overwinnen teneinde het grote te bereiken.

's-Gravenhage.

M. WEISGLAS.

INTERNATIONALE WERKGELEGENHEIDSPOLITIEK.

Van 17 Juli af is in de Elfde Zitting van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties het onderwerp „Werkgelegenheidspolitiek” aan de orde geweest. Als voornaamste stuk lag op tafel het aan onze lezers ook bekende rapport van de groep van deskundigen uitgenodigd door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. Tot deze deskundigen behoren o.a. Nicholas Kaldor, die ook ter vergadering aanwezig was. Een der andere auteurs, E. R. Walker, vertegenwoordigde Australië. Ofschoon er enige wrange humor ligt in het feit, dat wellicht de sterkste bijdrage tot de werkgelegenheid van de onmiddellijke toekomst zal uitgaan van de 10 milliard dollar door de heer Truman wezenlijk niet met dit doel gevoteerd, mag niettemin worden gezegd, dat de beraadslagingen ter zitting van grote betekenis waren. Deze gelegenheid toch werd niet alleen benut om een opinie te geven over het zojuist genoemde rapport en de daarin vervatte, in sommige opzichten gedurfde, voorstellen¹⁾, doch evenzeer om de werkgelegenheidspolitiek van het eigen land te verdedigen, voor zover dit noodzakelijk werd geacht. Dit werd in het bijzonder gedaan door de afgevaardigden van de Verenigde Staten, gezien de doorslaggevende betekenis van dit land voor de wereldconjunctuur, en die van België. Ten aanzien van dit laatste land was nl. in „The Economic Survey for Europe 1949” een zeker critisch geluid niet te miskennen geweest, samenhangende met de inderdaad vrij hoge werkloosheid bij onze zuiderburen. Weliswaar zou er aanmerkelijk meer aanleiding tot verdediging zijn geweest van de zijde van Duitsland en Italië, doch deze landen zijn in de Ecosoc niet vertegenwoordigd.

Van Amerikaanse zijde werd er op gewezen, dat de Regering, ofschoon verheugd over de recente opleving na de recessie in het midden van 1949, toch steeds attent blijft op de toestand. De Amerikaanse afgevaardigde meende terecht, dat tot op heden de werkgelegenheidspolitiek van zijn land een bewijs was geweest van een duidelijk gewijzigde mentaliteit ten aanzien van dit vraagstuk. Sprekende over het rapport bleek hij weliswaar te gevoelen voor de daarin uitgesproken gedachte, dat elke regering een bepaald doel moet formuleren ten aanzien van haar werkgelegenheidspolitiek, doch hij voegde er aan toe, dat dit doel in verband gezien moest worden met andere doelstellingen, zoals die ten aanzien van de vrijheid, de welvaart en de algemene vooruitgang. Hij meende ook, dat slechts in de meer ernstige gevallen de werkgelegenheidspolitiek het automatische karakter moest hebben, dat de experts naar voren brengen en dat er daarnaast een grote mate van soepelheid en gevarieerdheid in de politieke middelen moest worden getoond. Ieder land zou zijn belastingstructuur moeten onderzoeken met het oog op de te bereiken effecten op de werkgelegenheid, terwijl ook het niveau van lonen en prijzen niet buiten beschouwing mocht worden gelaten.

Een punt van grote betekenis was, dat de Amerikaanse Regering niet bereid blijkt de verplichting te aanvaarden door de experts in hun verst gaande voorstel geformuleerd. Deze verplichting houdt in, dat een land, waarvan de invoer daalt als gevolg van een algemene daling van de vraag in dat land, de plicht zou hebben het bedrag van de netto-invoerdaling te deponeren bij het Internationale Monetair Fonds, dat de bevoegdheid zou krijgen de aldus verkregen valuta aan andere landen te verkopen. Deze blanco verbintenis gaat de Amerikaanse Regering te ver. Een verdere studie van wat zij precies zou inhouden, is echter wel gewenst. Ook betoont de Amerikaanse Regering zich een warm voorstander van een periodieke internationale discussie over de werkgelegenheidspolitiek door elk land gevoerd, waarvan overigens deze zitting van de Ecosoc reeds een voorproefje gaf. De Regering wenst echter

daarbij nog aanmerkelijk verder te gaan en een reeks van met name genoemde gegevens van de landen te vragen, om de bedoelde discussies zo concreet mogelijk te doen zijn.

In zijn verdediging van de in België gevoerde werkgelegenheidspolitiek wees de Belgische afgevaardigde er op, dat in de eerste plaats velc der in de officiële statistiek voorkomende werklozen, in verband met de wel zeer genereuze steunregeling, als schijnwerklozen moeten worden beschouwd. In de tweede plaats wees de Belgische afgevaardigde op de moeilijkheid gelegen in de samenstelling van het werklozenleger. Er bevinden zich daarin bijv. vele administratieve krachten, waarvoor thans na de liquidatie van de oorlogseconomie geen werk in hun eigen vak is te vinden. Het uitvoeren van openbare werken en het bevorderen van de woningbouw had reeds geleid tot inschakeling van practisch alle bouwvakarbeiders in bepaalde gebieden, terwijl hun lonen reeds een neiging tot stijging vertoonden. Men kan niet hopen alle overige werklozen op deze wijze in te schakelen, doch moet daartoe het veel moeizamer proces van de herscholing en verplaatsing in gang zetten, waarmede geruime tijd kan zijn gemoeid. In de derde plaats wees de Belgische gedelegeerde op het vraagstuk van de betalingsbalans. Er moet niet alleen worden gestreefd naar hogere werkgelegenheid, doch evenzeer naar evenwicht in de betalingsbalans. De vraag had hier overigens kunnen worden gesteld, of niet deze beide doeleinden te combineren zijn, indien men althans bereid is door verlaging van het kostenpeil de uitvoer en daarmede de werkgelegenheid uit te breiden. Naar de opvattingen van de theoretische economen moet dit mogelijk worden geacht, voor zover men althans loonsverlagingen of koersverlagingen als aanvaardbare middelen beschouwt. Doet men zulks niet, dan kan niet worden ontkend, dat tussen het doel van een sluitende betalingsbalans en een hoge werkgelegenheid tegenstrijdigheid kan bestaan. Men kan de Belgische afgevaardigde echter bijvallen, wanneer hij, evenals in de recente Nota omtrent de Werkgelegenheidspolitiek door de Nederlandse Regering aan de Tweede Kamer voorgelegd, wijst op de moeilijkheden, die de structuurwerkloosheid in afzonderlijke bedrijfstakken meebrengt.

In zekere mate tegenover de beide reeds genoemde landen verklaarde zich de vertegenwoordiger van het Verenigd Koninkrijk op vrijwel alle punten accoord met de voorstellen der deskundigen. Hij voegde er slechts de voorwaarde aan toe, dat de afzonderlijke landen in voldoende mate in de gelegenheid moesten blijven hun monetaire reserves op te bouwen of te handhaven, indien die onder de maat liggen.

Een belangrijk element in het debat werd gebracht door de stem der onderontwikkelde landen, in het bijzonder bij monde van de vertegenwoordiger van India. Op welsprekende wijze schetste deze de moeilijke toestand dezer landen en het grote belang, dat er voor de wereld als geheel in ligt deze landen tot welvaart te brengen. Zijn toespeling, dat het rapport hiermede onvoldoende rekening houdt, werd door verschillende Zuidamerikaanse afgevaardigden bestreden met de opmerking, dat stabilisatie van de conjunctuur juist voor de grondstoffen producerende landen toch ook van bijzondere betekenis is. Zijn suggestie, dat er meer gedaan moest worden aan credietverlening voor de onderontwikkelde gebieden, werd door de vertegenwoordiger van de Internationale Bank beantwoord met de mededeling, dat het echter veelal ook nog aan voldoende uitgewerkte plannen ontbreekt. Hier moet inderdaad een grote taak worden gezien voor alle experts, die op dit gebied maar ingeschakeld kunnen worden en die het symbool zouden kunnen zijn van de zo gewenste samenwerking tussen Oost en West.

Van tijd tot tijd riep het debat enkele hartstochten wakker; zo wanneer de heer Guzzon van het Internationale Monetair Fonds als zijn persoonlijke mening te kennen geeft, dat hij cyclische budgetpolitiek voor nauwelijks mogelijk houdt, of wanneer de afgevaardigde van India

¹⁾ Men vgl. „E.-S.B.” van 22 Februari en 8 Maart 1950.

zich enigszins railerend uitlaat over een uitspraak van de Internationale Kamer van Koophandel, dat toch eigenlijk alle landen onderontwikkeld zijn, Amerika ook. In het algemeen echter bleven de discussies zakelijk, m.n. ook waar de heer Gutt inging op de statistische moeilijkheden verbonden aan het voorstel van de experts, en toen de heer Kaldor als eerste verdere bijdrage tot het onderzoek van dit belangwekkende voorstel een cijferopstelling besprak betreffende de bijdragen, die in de jaren na dertig door de Verenigde Staten zouden hebben moeten worden verricht onder de regeling van dit voorstel.

De besprekingen zijn nog niet beëindigd, althans in de economische commissie van de Elfde Zitting, waaruit de praktische voorstellen moeten resulteren. De tendenties van het debat laten zich aldus aanzien, dat in de eerste plaats een zekere aanvaarding waarschijnlijk is van het denkbeeld, dat de verschillende regeringen hun doelstellingen ten aanzien van de werkgelegenheidspolitiek bekend maken, zij het in het kader van hun algemene doelstellingen op economisch gebied. In de tweede plaats laat het zich aanzien, dat de gedachte van een diepgaande internationale bespreking, op gezette tijden, van de werkgelegenheidspolitiek, toegepast in elk der landen, voortaan geregeld zal plaatsvinden. Te hopen en te verwachten is, dat deze besprekingen een gunstige invloed zullen hebben op de politiek der afzonderlijke landen. Ten aanzien van het zo omstreden verstaande voorstel der experts, de depositoverplichting bij het Internationale Monetair Fonds, laat het zich aanzien, dat verdere bestudering de aanbeveling zal zijn, die van de Ecosoc uitgaat. Terecht kan worden gesteld, zoals door vele afgevaardigden werd gedaan, dat het rapport van de experts wellicht de belangrijkste publicatie van de Verenigde Naties is, die tot op heden is tot stand gekomen. De besprekingen zijn niet minder belangrijk geweest.

J. T.

DE INTERNATIONALE WOLPOSITIE.

Mijn artikel in „Economisch-Statistische Berichten” van 10 Mei 1950 over de internationale wolpositie sloot ik met de opmerking, dat, gezien de geraamde verhouding tussen de wereldwolproductie en -consumptie in 1950, gedurende dat jaar de positie van de verkoper in de wolmarkt nog wel de sterkste zou zijn en dat er als gevolg daarvan weinig druk op de prijzen zou bestaan.

De ramingen inzake productie en consumptie waren gebaseerd op de cijfers over 1948 en 1949, voor zover deze laatste bekend waren, waarbij de trend, welke de cijfers over de laatste maanden van 1949 te zien gaven, speciaal in het oog werd gehouden.

Intussen zijn weer verdere cijfers over latere perioden bekend geworden, welke het mogelijk maken de destijds gemaakte ramingen nog eens te verifiëren. Gezien de ontwikkeling van de wolprijzen in de laatste tijd, welke het probleem voor wolhandel en wolindustrie niet eenvoudiger gemaakt heeft, wil het mij wenselijk voorkomen nog eens opnieuw een nadere beschouwing aan de internationale wolpositie te wijden.

Het lijkt mij dienstig mijn betoeg van 10 Mei II. eerst nog enigszins aan te vullen. In zijn uiteenzetting over de na-oorlogse ontwikkeling in de wolindustrie voor het 19e Internationale Wolcongres, dat in Juni jl. in Stockholm plaatsvond, stelde Mr Ronald Brech, Directeur van de Statistische Afdeling van de Internationale Wolvereniging:

„The price of any commodity depends on the supply and demand for it — the monetary demand and not necessarily the physical rate of consumption. And clearly the monetary demand depends on the amount of money which is put into the economic system or taken from it”.

Daarop voortbouwende schrijft de heer Brech de stijging van de prijzen van bijna alle grondstoffen en ook van wol in Amerika sinds Juli 1949 toe aan de grotere toevloed van geld, voortkomende uit de opheffing van de creditrestricties in Amerika. Het gevolg daarvan was een directe opleving van de industriële activiteit en daarmee gepaard gaande een grotere vraag naar grondstoffen. De in mijn artikel van Mei jl. gesignaleerde sterke opleving in de Amerikaanse wolindustrie in de tweede helft van 1949, na de inzinking, die in Juni 1948 inzette, zou hiermede kunnen worden verklaard.

Ik trachtte in mijn vorig artikel een raming te geven van de vermoedelijke productie en consumptie van wol in 1950. De productie raamde ik op 1.800.000 ton op vetbasis. Volgens de laatste berichten wordt de productie in het seizoen 1949/50 thans geraamd op 1.740.000 ton op vetbasis. De productie in Australië vertoont een regelmatigte stijging, welke, mede gezien de voor de schapehouders gunstige prijsontwikkeling, nog wel verder zal doorzetten. Het aantal schapen in Zuid-Afrika is echter in het laatste jaar als gevolg van de droogte met ca 1.000.000 stuks verminderd.

De productie van wol in Nieuw-Zeeland en Uruguay bleef de laatste jaren vrij constant. Voor Argentinië werd enige stijging geconstateerd, terwijl de productie in Noord-Amerika de laatste jaren regelmatig teruggelopen is, zelfs tot 60 pCt van de productie in 1938/39.

Het is te verwachten, dat de zeer hoge prijzen van thans de productie van wol in bijna alle productielanden, met uitzondering waarschijnlijk van de Verenigde Staten, zal stimuleren en dat derhalve het seizoen 1950/51 een grotere hoeveelheid zal opleveren dan het thans afgelopen seizoen. Dat deze stijging zo groot zal zijn, dat de productie boven 1.800.000 ton uit zal komen, wordt in het algemeen echter zeker niet verwacht, zodat het mij verantwoord wil voorkomen mijn oorspronkelijke raming te handhaven.

De wolconsumptie raamde ik op 1.866.000 ton op vetbasis, gespecificeerd als volgt:

Centraal en Noord-Amerika	518.000 ton
Europa	982.000 „
Overige landen	366.000 „
Totaal	1.866.000 ton

Deze ramingen waren zeer conservatief opgezet en hielden rekening met de waarschijnlijkheid van een afnemende vraag naar wollen textielgoederen wegens de geringere koopkracht van de consumenten en het feit, dat de achterstand, ontstaan tijdens en in de eerste jaren na de oorlog, voor een groot gedeelte is ingelopen.

Wat Noord-Amerika betreft moet geconstateerd worden, dat de opleving in de wolindustrie, welke half 1949 is ingezet, zich ook verder heeft gehandhaafd.

In Februari 1950 bedroeg de gemiddelde wekelijkse consumptie van wol 12.602.000 lbs op gewassen basis tegenover 10.100.000 lbs gemiddeld per maand in 1949. Wanneer dit niveau zou worden gehandhaafd, zou een consumptie op jaarbasis van 510.000 ton voor de Verenigde Staten moeten worden aangehouden.

In zijn bovenvermelde rede komt de heer Brech tot de conclusie, dat het alleszins te verwachten is, dat de Verenigde Staten de sinds Juli 1949 gevolgde ruim-geldpolitiek zullen voortzetten zowel om economische als om politieke redenen, en dat als gevolg daarvan de industriële activiteit nog eerder zal stijgen dan dalen.

Canada importeerde in de maanden Januari t/m Maart 1950 ruim 20 pCt meer wol dan in de overeenkomstige maanden van 1949. Dit wijst zeker niet op een verlaging van de activiteit in de Canadese wolindustrie. Op grond hiervan en van de consumptiecijfers over vroegere jaren, kan voor Canada een consumptie van ca 96.000 ton worden geraamd. Tezamen met de Verenigde Staten en de consumptie van Mexico levert dit voor Centraal en Noord-

Amerika een consumptieraming van ca 550.000 ton op vetbasis op.

De wolconsumptie resp. de wolimport in een aantal Europese landen in de eerste maanden van 1950 is belangrijk uitgegaan boven het niveau van 1949. In het Verenigd Koninkrijk bedroeg de consumptie in de eerste maanden van 1950 182 miljoen lbs op gewassen basis, tegenover 161 miljoen lbs in de overeenkomstige periode van 1949.

In Frankrijk werd in de eerste drie maanden van 1950 ruim 12 pCt meer wol geïmporteerd dan in de eerste drie maanden van 1949. België importeerde in dezelfde periode van 1950 zelfs 26 pCt meer wol dan in de overeenkomstige periode van 1949. In West-Duitsland steeg de wolimport in de laatste tijd zeer sterk. In de maanden Januari t/m April 1950 was deze zelfs ruim 50 pCt hoger dan die van de overeenkomstige maanden van 1949. In Maart 1950 bedroeg de productie van wollen garens in West-Duitsland 16.121 miljoen lbs tegenover 10.878 miljoen lbs gemiddeld per maand in 1949.

De voornaamste wolconsumerende landen van West-Europa geven dus nog een regelmatig stijgende consumptie te zien.

Volgens gegevens van het Textile Committee van de O.E.E.C. te Parijs bedroeg de wolconsumptie van de O.E.E.C.-landen in 1949 553.200 ton op gewassen basis. Uitgaande van de consumptie in het vierde kwartaal 1949 kan het verbruik op jaarbasis van deze landen zelfs gesteld worden op 585.000 ton op gewassen basis, dit is 1.050.000 ton op vetbasis. Mijn raming van 982.000 ton voor geheel Europa moet, gezien de bovenstaande cijfers, als beslist te laag worden gezien. Een cijfer van 1.200.000 ton zou zeker verantwoord moeten worden geacht.

Omtrent de wolconsumptie van de overige landen, welke door mij geraamd werd op 366.000 ton, zijn geen concrete cijfers bekend. Waar onder deze landen Rusland en Japan de voornaamste plaats innemen, kan zonder meer aangenomen worden, dat de wolconsumptie zeker niet lager zal zijn en waarschijnlijk zelfs belangrijker hoger dan in 1948, waarop mijn cijfer gebaseerd was. Voorzichtigheidshalve wil ik echter dit cijfer voorlopig handhaven.

Resumerend zou het wereldwolverbruik in 1950 kunnen worden geraamd op:

	op vetbasis
Centraal- en Noord-Amerika	550.000 ton
Europa	1.200.000 „
Overige landen	366.000 „
Totaal	2.116.000 ton

Tegenover een geraamde productie van 1.800.000 ton staat dus thans een geraamde consumptie van 2.116.000 ton, hetgeen een tekort van 316.000 ton of ruim 20 pCt van de productie geeft.

Waar er, zoals in mijn vorig artikel reeds werd vermeld, praktisch geen voorraden meer zijn, is het bij deze verhoudingen zonder meer duidelijk, dat het aanbod in genen dele aan de vraag zal kunnen voldoen en dat de markt dus in dit jaar zeker nog in het voordeel van de verkoper zal zijn.

De prijsontwikkeling in de laatste maanden wijst ook geheel in deze richting. Behoudens kleine schommelingen is een steeds verdere stijging tot stand gekomen, waarbij alle records zijn geslagen. Vooral de fijnere soorten zijn zeer sterk gestegen, zoals uit onderstaand overzichtje blijkt:

Prijzen van Dominion Combing Wools.

(Price per lb clean delivered cost out of London sales.)

Fijnheid	Juli 1949	Jan. 1950	Juni 1950
70 s	99	135	146
64 s	90	127	140
60 s	85	117	131
58 s	64	98	104
56 s	51	84	81
50 s	32½	61	63
48 s	31½	58½	61½
46 s	31	57	65

De berichten over de veilingen in Londen van Juli rapporteerden weer verdere prijsstijgingen.

Het probleem hoe het tekort aan wol zal moeten worden opgevangen, houdt vele deskundigen in wolhandel en wolindustrie thans bezig. Tijdens het XIXe Internationale Wolcongres hebben een viertal sprekers hieraan speciale aandacht besteed. Zowel Mr Arthur van de Joint Organisation, Mr Brech van de Statistische Afdeling van de I.W.T.O., Mr Waterman van het International Wool Secretariat, als de heer Lundberg, Voorzitter van de Zweedse delegatie, raamden een tekort van ca 20 pCt. De laatste stelde voor, het gemiddelde wolpercentage van wollen producten terug te brengen van 75 tot 65 pCt en deze 10 pCt te vervangen door rayonvezel.

In verband met de noodzakelijkheid om op grotere schaal rayonvezels te gaan bijmengen, werd een resolutie aangenomen, waarin bepleit werd, dat tijdens de onderhandelingen in Torquay in het najaar gepoogd zal worden om de hogere invoerrechten, die in een aantal landen op wollen stoffen, waarin een klein percentage rayon is verwerkt, worden geheven, terug te brengen tot het normale invoerrecht, dat op zuiver wollen stoffen wordt geheven. In de vergadering van het Textile Committee van de O.E.E.C. van Juli jl., werd door een der delegaties zelfs de vraag opgeworpen, of de wereldproductie van rayon voldoende zal zijn om aan de normale vraag naar dit artikel te voldoen en om daarnaast het écart tussen wolconsumptie en wolproductie op te vangen.

In bovenstaande beschouwing is nog geen rekening gehouden met de vraag in hoeverre de huidige politieke situatie het wolverbruik en dus de prijzen van de wol zal beïnvloeden. Van bepaalde zijde is reeds beweerd, dat wanneer de oorlog op Korea een verdere uitbreiding zou ondergaan, de vraag van de Amerikaanse strijdkrachten, alsmede de grotere militaire voorbereidingen van de andere geallieerden er toe kunnen leiden, dat slechts kleine hoeveelheden voor de normale burgerlijke verbruikers beschikbaar zouden zijn, welke rantsoenering en prijscontrole nodig zouden maken.

Het is te hopen, dat deze ontwikkeling zich niet zal voordoen. Maar zelfs dan is toch niet te verwachten, dat de geschiedenis in Korea er toe zal meewerken om op korte termijn een ontspanning op de internationale wolmarkt teweeg te brengen.

Tilburg.

J. A. M. VAN GERWEN.

HET HANDELSVERKEER VAN NEDERLAND TOT MIDDEN 1950.

De ongunstige ontwikkeling, welke de Nederlandse handelsbalans tot dusverre in 1950 heeft vertoond, staat wel in sterke tegenstelling tot het gunstige verloop van in- en uitvoer gedurende de tweede helft van 1949. Sedert het laatste kwartaal van dat jaar is het invoersaldo voortdurend gestegen. Bedroeg het in October 1949 nog slechts f 58 mln, in Mei 1950 was het reeds opgelopen tot het recordcijfer van f 286 mln, waarna in Juni een kleine daling intrad tot f 262 mln.

Dit verloop kan in grote lijnen worden toegeschreven aan het sterk oplopen van de invoer sinds October 1949 bij een vrijwel constante uitvoer in de eerste vijf maanden van 1950.

Aangezien t.a.v. de uitvoerzijde tot op zekere hoogte slechts van normale seizoensinvloeden kan worden gesproken, ligt bij dit artikel het accent op de analyse van de invoer.

De invoer is sedert October 1949 vrijwel voortdurend toegenomen; in genoemde maand bedroeg deze nog f 435 mln, in Juni 1950 f.691 mln. Aanvankelijk, tot en met November 1949, werd deze toeneming nog gecomp-

penseerd door de sterke stijging van de uitvoer. Van November op December steeg de invoer echter in zo sterke mate (van f 452 mln tot f 554 mln), dat de op zichzelf vrij aanzienlijke stijging van de uitvoer (van f 399 mln tot f 433 mln) niet voldoende was om te verhinderen, dat het invoersaldo in December 1949 weer bijna het niveau van Juli 1949 (f 125 mln) bereikte.

TABEL I.

Handelsverkeer ¹⁾ van Nederland in totaal.

Periode	Invoer	Uitvoer	Invoersaldo	Dekkingspercentage
	(in mln guldens)			
1949 Januari ..	464	318	— 146	68,4
Februari ..	401	245	— 156	61,1
Maart ..	476	283	— 193	59,5
April ..	438	256	— 182	58,5
Mei ..	427	273	— 154	63,8
Juni ..	442	312	— 130	70,5
1950 Januari ..	581	396	— 185	68,1
Februari ..	521	313	— 208	60,2
Maart ..	612	400	— 212	65,4
April ..	644	367	— 277	57,0
Mei ..	663	377	— 286	56,9
Juni ..	691	429	— 262	62,1
1949 Jan./Juni ..	2.648	1.687	— 961	63,7
1950 Jan./Juni ..	3.712	2.282	— 1.430	61,5

Aangezien de uitvoer sinds Januari 1950 vrijwel op hetzelfde niveau bleef, terwijl de invoer bleef stijgen, liep het invoersaldo sterk op. In Januari 1950 bedroeg het f 185 mln, in Mei f 286 mln, zoals gezegd, het hoogste tot dusverre voorgekomen cijfer. In Juni 1950 bereikte de invoer het recordcijfer van f 691 mln; niettemin liep het invoersaldo voor het eerst in 1950 iets terug ten gevolge van het feit, dat de uitvoer in Juni sterker toenam dan de invoer, hoofdzakelijk door de meerdere uitvoer van minerale oliën, vlees, groenten en fruit.

Uiteraard kan bij het percentage, waarmede de invoer door de uitvoer wordt gedekt, eveneens een ongunstige ontwikkeling worden geconstateerd.

Nadat in November 1949 het na-oorlogse recordcijfer van 88,4 pCt was bereikt, trad een daling in; het dekkingspercentage, gerekend over de periode Januari/Juni, bedroeg slechts 61,5 in 1950, tegenover 63,7 in 1949.

In het volgende zal worden getracht deze sterke stijging van de invoer naar de oorzaken te analyseren. Hiertoe wordt eerst de samenstelling van de invoer volgens goederencategorieën aan een beschouwing onderworpen, terwijl daarna de verdeling naar geografische gebieden wordt behandeld.

Samenstelling van de invoer volgens goederencategorieën en enkele afzonderlijke goederensoorten.

De toeneming van de invoer gedurende de eerste vier maanden van 1950 moet, zoals kan worden afgeleid uit de in tabel II opgenomen *volume-indexcijfers van de invoer* — dit in tegenstelling tot de ontwikkeling in 1949 — grotendeels op rekening van de consumptiegoederen en voorts van de investeringsgoederen worden gesteld; het volume-indexcijfer voor grondstoffen bleef vrijwel constant. De maand Mei vertoont een iets gunstiger beeld: het indexcijfer voor de investeringsgoederen vertoont een vrij belangrijke stijging, terwijl bij de consumptiegoederen voor het eerst in 1950 een daling kan worden geconstateerd.

Opgemerkt wordt, dat bij nadere detaillering van deze gegevens blijkt, dat de toeneming in de periode Januari/April hoofdzakelijk heeft plaats gevonden in de sector niet-voedingsmiddelen, terwijl de daling van het indexcijfer voor consumptiegoederen in Mei voor meer dan de helft is toe te schrijven aan een geringere invoer van voedingsmiddelen.

¹⁾In de in dit artikel opgenomen tabellen zijn cijfers gebruikt van het C.B.S. De in- en uitvoercijfers zijn exclusief pakketpost, diamant, gouden en zilveren munt en muntmateriaal.

TABEL II.

Volume-indexcijfers van de invoer (1948=100).

	Totaal	Consumptiegoederen	Investeringsgoederen	Grondstoffen	Brandstoffen
1949 Januari ..	116	135	105	116	98
Februari ..	99	112	107	100	82
Maart ..	121	117	160	113	102
April ..	110	113	123	106	138
Mei ..	107	113	113	107	108
1950 Januari ..	142	158	96	150	140
Februari ..	123	179	96	125	103
Maart ..	143	187	107	145	182
April ..	150	217	120	154	122
Mei ..	151	209	141	149	153

Teneinde voor enige belangrijke importgoederen, waarvan de invoer in 1950 is toegenomen, een vergelijking te kunnen maken met het jaar 1949, worden hieronder de *waardecijfers* (in mln guldens) voor de invoer van deze goederen in beide jaren naast elkaar gesteld.

TABEL III.

Invoer (in mln guldens).

	1949		1950	
	Jan.	t/m Juni	Jan.	t/m Juni
Cacaobonen ..	29		90	
Koffie en thee ..	31		74	
Suiker ¹⁾ ..	27		63	
Minerale oliën ..	121		210	
Granen, zaden en peulvr. ²⁾ ..	176		266	
Ertsen ..	72		92	
Textiel ³⁾ ..	357		692	

¹⁾ Ruwe rietsuiker, bestemd om in een suikerraffinaderij te worden bewerkt.

²⁾ Inclusief meel, exclusief oliehoudende zaden.

³⁾ Grondstoffen, halffabrikaten en eindproducten.

Opvallend is de sterke stijging t.o.v. 1949 o.a. bij cacao-bonen, suiker en textiel, terwijl ook de invoer van koffie, thee en minerale oliën is toegenomen. Uit het verloop in de afzonderlijke maanden, dat terwille van de plaatsruimte niet is opgenomen, blijkt, dat vooral bij suiker en textiel in 1950 een sterke stijging heeft plaats gehad.

De ontwikkeling t.a.v. de goederen, behorende tot de textielsector, zal nog nader worden geanalyseerd bij de bespreking van het handelsverkeer met België.

Ontwikkeling van het handelsverkeer met enkele geografische gebieden.

Teneinde de sterke toeneming van de invoer nader te localiseren, wordt in het volgende eerst een overzicht verstrekt van het handelsverkeer met de aan het E.H.P. deelnemende landen, waarna achtereenvolgens het handels- en betalingsverkeer met België en Luxemburg, West-Duitsland en het sterlinggebied aan een beschouwing zal worden onderworpen.

TABEL IV.

Handelsverkeer met de aan het E.H.P. deelnemende landen (incl. de overzeese gebieden).

Periode	Invoer	Uitvoer	Invoersaldo	Dekkingspercentage
	(in mln guldens)			
1949 Januari ..	226	188	— 38	82,9
Februari ..	213	157	— 56	73,6
Maart ..	265	172	— 93	65,0
April ..	206	153	— 53	74,3
Mei ..	210	162	— 48	75,0
Juni ..	239	195	— 44	81,6
1950 Januari ..	336	300	— 36	89,3
Februari ..	341	245	— 96	71,8
Maart ..	384	316	— 68	82,3
April ..	395	283	— 112	71,6
Mei ..	389	277	— 112	71,2
Juni ..	423	299	— 124	70,7
1949 Jan./Juni ..	1.359	1.027	— 332	75,6
1950 Jan./Juni ..	2.268	1.720	— 548	75,8

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat het dekkingspercentage gedurende de eerste 6 maanden van 1950 een daling vertoonde. Het invoersaldo steeg vrij sterk, voornamelijk als gevolg van de toeneming van de invoer uit deze landen, terwijl de uitvoer niet toenam.

Zoals nog nader blijkt uit de hierna volgende beschouwingen betreffende enkele afzonderlijke landen, komt het hoge invoeroverschot in 1950 t.o.v. deze landen voor een belangrijk deel voor rekening van het handelsverkeer met België en Luxemburg en de landen van het sterlinggebied.

TABEL V.

Handelsverkeer met België en Luxemburg (incl. Belgisch Congo).

Periode	Invoer	Uitvoer ¹⁾	Invoersaldo	Dekkingspercentage
	(in mln guldens)			
1950 Januari ..	93	51	— 42	55,0
Februari ..	116	60	— 56	51,9
Maart ..	131	63	— 68	48,1
April ..	119	46	— 73	39,0
Mei ..	119	50	— 69	42,0
Juni ..	123	49	— 74	39,8
1949 Jan./Juni ..	358	201	— 157	56,1
1950 Jan./Juni ..	701	319	— 382	45,5

Het dekkingspercentage geeft in 1950 een sterke daling te zien, hoofdzakelijk als gevolg van de toegenomen invoer. Voorts kan worden geconstateerd, dat over de periode Januari/Juni het invoersaldo van 1949 op 1950 meer dan verdubbeld is; over deze periode steeg de invoer t.o.v. 1949 met 96 pCt, de uitvoer met 59 pCt.

De sterke stijging van de invoer uit België wordt grotendeels veroorzaakt door de in 1950 — ten gevolge van de liberalisatie — verhoogde invoer van goederen behorende tot de textielsector en wel voornamelijk van stoffen en andere weefsels, kleding en voorts garens.

Uit onderstaande cijfers treedt de sprongsgewijze stijging van Januari op Februari met betrekking tot deze goederen duidelijk naar voren. Teneinde de vergelijking met het verloop van de totale invoer uit België te vergemakkelijken, zijn in de volgende tabel deze en de textielinvoer uit België naast elkaar opgenomen.

TABEL VI.

Invoer uit België en Luxemburg (in mln guldens).

Periode	Totaal	Textielgoederen
	1950 Januari ..	93
Februari ..	116	53
Maart ..	131	59
April ..	119	57
Mei ..	119	55
Juni ..	123	53
1949 Jan./Juni ..	358	71
1950 Jan./Juni ..	701	304

Wordt de invoer van textielgoederen uit België gesteld tegenover de totale invoer van textielgoederen in Nederland, dan blijkt het aandeel van de Belgische textiel, gedurende de eerste zes maanden van het jaar, in 1949 20 pCt en in 1950 43 pCt te hebben bedragen ²⁾.

Om te kunnen beoordelen, of deze verhoogde invoer, waarvan tot Mei een steeds toenemend gedeelte is te stellen op rekening van de invoer uit België, tot een verhoogde consumptie of voorraadvorming van textielgoederen heeft geleid, dan wel tot een hogere uitvoer of doorvoer, werd eerst het verloop van de consumptie van textielgoederen onderzocht.

²⁾ Toevallig was in die periode de totale invoer in Nederland van textielgoederen vrijwel gelijk aan de totale invoer van alle goederen uit België.

TABEL VII.

Consumptieve uitgaven voor textielgoederen¹⁾
(in mln guldens).

Periode	1949	1950
Januari	146	151
Februari	107	123
Maart	132	149
April	154	160
Mei	156	183
Januari/Mei	695	766

¹⁾ Exclusief maatkleding.

Uit deze cijfers blijkt, dat inderdaad de uitgaven voor textielgoederen zijn toegenomen, waarbij o.a. de stijging van April op Mei 1950 opvalt. Deze stijging is, zoals vergelijking met het verloop in 1949 leert, slechts voor een gering gedeelte aan seizoensinvloeden toe te schrijven.

Met betrekking tot de uitvoer en de doorvoer van textielgoederen kunnen de volgende cijfers worden verstrekt:

TABEL VIII.

Periode	Totale uitvoer (mln guldens)		Doorvoer uit België (tonnen)	
	1949	1950	1949	1950
Januari	46	53	459	306
Februari	33	43	974	756
Maart	43	55	712	541
April	40	50	561	435
Mei	43	50	1.471	389
Juni	40	56	665	889
Jan. t/m Juni ..	245	307	4.842	3.316

De gestegen invoer van textielgoederen uit België blijkt gepaard te zijn gegaan met een toeneming, gerekend over de periode Januari/Juni, van de uitvoer in 1950 t.o.v. die in 1949 en met een afnemings van de doorvoer. Deze afnemings vermog echter bij lange na niet de stijging van de uitvoer te compenseren ³⁾.

Naast de stijging van de consumptie is dit echter niet voldoende om het oplopen van de invoer te verklaren. Aangenomen moet worden, dat een gedeelte van de uit België ingevoerde textielgoederen voor voorraadvorming is gebruikt.

Tenslotte is nog onderzocht, of de invoer van enkele andere belangrijke uit België afkomstige goederen in de onderzochte periode wellicht een aanzienlijke stijging heeft ondergaan. Dit blijkt slechts in beperkte mate het geval te zijn.

De invoer gedurende Januari t/m Juni van ijzer, gietijzer, staal en werken daarvan is toegenomen van f 105 mln in 1949 tot f 116 mln in 1950, terwijl de invoer van machinerieën, toestellen en electrotechnisch materieel in 1949 f 57 mln en in 1950 f 60 mln bedroeg.

West-Duitsland.

Betreffende het handelsverkeer met West-Duitsland kunnen de volgende cijfers worden verstrekt (in mln guldens):

TABEL IX.

Periode	Invoer	Uitvoer	Saldo	Dekkingspercentage
Jan./Juni 1949 ..	160	107	— 53	66,9
Jan./Juni 1950 ..	419	482	+ 63	115,0

Over de periode Januari t/m Juni 1950 werd een invoersaldo bereikt, in tegenstelling tot het invoersaldo van een jaar tevoren ⁴⁾.

³⁾ Stelt men de prijs van de uit België geïmporteerde textielgoederen ruwweg op gemiddeld f 10 per kg, dan bedraagt de daling van de doorvoer gedurende de periode Jan. t/m Mei in 1950 t.o.v. 1949 nog geen f 20 mln.

⁴⁾ Zie ook: „Enige aspecten van het actief saldo op de monetaire rekening met Duitsland” door J. Wemelsfelder in „E.-S.B.” van 5 Juli 1950, blz. 533.

Nadat het uitvoersaldo voor de eerste maal gedurende 1950 was omgeslagen tot een invoersaldo (April f 15 mln), ontstond over Mei een klein uitvoersaldo (f 8 mln) en over Juni eveneens (f 2 mln).

Het dekkingspercentage, dat gerekend t.o.v. 1949 over de periode Januari t/m Juni zeer sterk was gestegen, daalde in de eerste vier maanden van 1950 van 216,8 tot 83,4, vertoonde in Mei weer een matige stijging tot iets boven het niveau van Februari en daalde weer in Juni (102,3).

Landen van het sterlinggebied.

Het handelsverkeer met deze landen tezamen (inclusief de overzeese gebieden) vertoont het volgende beeld:

TABEL X.

Periode	Invoer	Uitvoer	Invoersaldo	Dekkingspercentage
Jan./Juni 1949...	453	416	— 37	91,8
Jan./Juni 1950..	677	472	— 205	69,7

Het invoersaldo over het eerste halfjaar vertoont voor 1950 een sterke stijging t.o.v. 1949, hetgeen voornamelijk moet worden toegeschreven aan de toeneming van de invoer; ten gevolge hiervan daalde het dekkingspercentage over de periode Januari t/m Juni van 91,8 in 1949 tot 69,7 in 1950.

Conclusie.

Alhoewel de stijging van de invoer, mede met het oog op de situatie t.a.v. de Europese Betalingsunie, het zelf verontrustend moet worden geacht, kan hiertegenover worden aangevoerd, dat deze voor een belangrijk deel het gevolg is van de invoer — na de liberalisatie — van textielgoederen uit België. Deze invoer is alle veronting van eventueel nog bestaande „inhaalvraag”, een hogere consumptie dan wel abnormale voorraadvorming is veroorzaakt. Dit verschijnsel zal echter vermoedelijk langzamerhand verdwijnen, naarmate de markt voor textiel verzadigd geraakt. Wellicht zal dan ook de invoer over enige maanden weer tot een normaler niveau dalen.

's-Gravenhage.

H. VEENSTRA.

BELASTINGVRAAGSTUKKEN IN DUITSLAND.

Het vierde belastingcongres te Bonn.

Het Instituut voor Belastingrecht aan de Universiteit van Keulen heeft in 1947 het initiatief genomen tot het houden van een jaarlijks drie-daags belastingcongres in de week na Pinksteren. Ook van andere zijde, door beroeps- en bedrijfsgroepen van verschillende huize, zijn er in de laatste jaren bijeenkomsten gehouden voor de bespreking van actuele belastingvraagstukken. Onbetwist echter schijnt dit jaarlijks, telkens in Bonn gehouden congres, aan de spits te staan. De omstandigheid, dat Bonn thans hoofdstad is van de Bondsrepubliek, zodat aldaar sinds het instaan van de Bondsrepubliek is gevestigd, draagt er uiteraard toe bij, dat het congres een bijzonder relief krijgt. Het mag echter voor een groot deel aan de hoofdorganisator, Prof. Othmar Bühler en aan diens wetenschappelijk gezag worden toegeschreven, dat deze Bonner congressen een platform zijn geworden, waarop ambtenaren zowel als belastingbetalers en hun raadsliden zich thuis gevoelen:

De Minister van Financiën, Dr Schäffer, vereerde het jongste congres met het uitspreken ener, geenszins alleenmaar-vormelijke rede. Integendeel, hij ging op de actuele vraagstukken, vooral dat van de geldelijke verhouding tussen Bond en Landen, diep en met treffende openhartigheid in. Verschillende zijner hoofdamttenaren, Mersmann

van de belastingafdeling en Oeftering van de begrotingsdienst, lieten zich evenmin onbetuigd en daardoor deed zich voor een Nederlanders wat ongewone, verschijsel over zuiver fiscale maar niet over financiële vraagstukken van de dag.

Dit laatste was trouwens reeds aan de agenda te zien, waarvan ik in chronologische volgorde noem: stand der belastingen in de aangrenzende Westeuropese landen en van het internationale belastingrecht; de practijk der openingsbalansen in Duitse markten (herwaardering!); de definitieve omslag der binnenlandse oorlogsschade (welke omvang van vergoeding, Vermogensaanwasbelasting of Vermogensheffing-ineens?); de nieuwe toedeling van middelen en belastingen aan Bond en Landen en de dienst der controle (Rekenkamer: Bondssief en/of preventief?); de herschatting van eigendommen; de belastingrechtspraak (wederinstelling van het Reichsfinanzhof, voortaan te heten Bundesfinanzhof); rechten en plichten van administratie en belastingplichtigen.

* * *

Belastingverdragen.

Al dadelijk trof het, dat de belangstelling voor buitenlandse vraagstukken voorop stond en naast Prof. Bühler vormde de ook in het buitenland bekende schrijver Prof. Spitaler¹⁾ daarvan het middelpunt. Deze teonde over een grote parate kennis van de verdragen te beschikken en het zal geen verwondering baren, als men hem straks in de Duitse verdragsdelegaties zal aantreffen. Al bijna vergeten namen als Dorn en Popitz kwamen uit Spitaler's rede naar voren: inderdaad, destijds met vele andere West-Europese, vooraf, bestijds met vele andere tegen de dubbele belasting. Met recht kon hij er op wijzen, dat hun opvattingen over de vooropstelling van het oorsprongbeginsel door de ervaringen der laatste jaren worden bevestigd. Met name geldt dat, in zover zij de grondslag daarvan zochten in de territoriaal beperkte mogelijkheid van controle, vaststelling en invordering, waartegenover de aanhangers van het woonplaatsbeginsel in vele gevallen weinig hebben te bieden. Spitaler preec het Londense verdragstype van 1946, laatste daad van het afstervende „Comité Fiscal” van de Volkenbond, omdat het oorsprongbeginsel daarin de overhand heeft gekregen. Dat modelverdrag draagt ook een bredere opvatting wat betreft de kring van beschermden door deze van onderdanen uit te breiden tot ingezetenen. En het doornige probleem der winstplitsing? Spitaler gaf daarover, in antwoord op een desbetreffende vraag, een improvisatie, waarin hij het probleem in het juiste licht stelde en deed uitkomen, dat en waarom de zgn. directe methode (vaststelling van het winstdeel, onafhankelijk van de winst van het moederlichaam), als o.a. toegepast door het Zwitserse Bondsgerechtshof, in Londen als subsidiaire oplossing is gekozen in aanvulling op de niet steeds uitvoerbare indirecte methode (plitsing van de werkelijke of fictieve algehele winst). Een verbetering van deze laatste methode achtte Spitaler mogelijk, indien de staten zich bij verdrag verplichten om bij verandering van een zoon door de vereenvoudigde verdragspartij daarvan de andere verdragspartij mededeling te doen. Vraag: hoe ter wereld bij gebreke aan overeenstemming tussen de administraties de belastingbetaler aan zijn recht moet komen, anders dan door rechtspraak, wat in deze wil zeggen internationale rechtspraak?

Oude verdragen geldig?

Voor de landen, welke vóór de oorlog verdragen ter voorkoming van dubbele belasting met Duitsland hebben gesloten, is het uiteraard van belang te weten, welke daarvan nog van kracht worden geacht. Drie categorieën

¹⁾ Schrijver van „Das Doppelbesteuerungsproblem bei den direkten Steuern”, 1936.

worden daarbij onderscheiden, nl. die, gesloten met 1. de (ex) neutralen, zoals Zwitserland en Zweden; 2. de (ex) geallieerden, zoals Frankrijk, Tsjechoslowakije en Griekenland; 3. de geheel of gedeeltelijk in ander staatsverband gegroepeerde of door revolutie hervormde landen, zoals Groot-Brittannië, Hongarije en Italië. Het vormen van de eerste schijnt een kleine minderheid als gevolg van de Washingtonse verdragen, waarbij Zweden en Zwitserland zich verbonden om de Duitse eigendommen in beslag te nemen, aan het voortbestaan van de verdragen met die landen (m.i. zeer ten onrechte) te twijfelen. De meerderheid, w.o. Bühler, houdt ze echter voor geldig. Grote moeilijkheid baart echter de tweede categorie, en Nederland mag zich daarom gelukkig prijzen, dat het daartoe niet is gaan behoren sinds het in de Hitlertijd de definitieve totstandkoming van een verdrag heeft weten te ontwijken. Dat een oorlog de verdragen van staatkundige aard tussen de oorlogvoerende partijen doet vervallen, is wel algemeen aangenomen. Minder absoluut schijnt het oordeel te zijn ten aanzien van verdragen aangaande materies, welke niet zonder meer door de oorlogstoestand in hun werkingssfeer worden belemmerd, zoals verdragen van burgerlijk recht. Maar de verdragen van financieel-economische aard? Ik heb er de volkenrechtshandboeken niet op nageslagen, maar wil gaarne met enkele geleerde sprekers op het Bonner congres aannemen, dat twijfel daaromtrent gerechtvaardigd is. Echter is de volkenrechtelijke *practijk*, naar het schijnt, bepaald afwijzend, zodat er voor de (ex) vijanden geen andere keuze blijft dan hetzij door hervestigde wilsverklaring de verdragen te doen herleven, hetzij nieuwe verdragen te sluiten. Wat dat dilemma betreft, ried Spitaler ten sterkste en m.i. op goede gronden aan om met de uitwisseling van verklaringen niet te wachten, immers: een verdrag is altijd beter dan geen verdrag; nieuwe onderhandelingen kosten tijd en zorg. En in de jeugdige leeftijd en de sterker en dan elders; gezien de jeugdige leeftijd en de niet te onderschatten moeilijkheden van de huidige Bondsstaat, dat de belastingdienst overbelast is en alle tijd moet besteden aan het op orde brengen van het eigen huis.

Het is van belang er aan te herinneren, dat de geallieerden in een van hun eerste verordeningen zich uitdrukkelijk het recht hebben voorbehouden om over de geldigheid van Duitse verdragen te beslissen. Merkwaardig genoeg is in de Engelse zone bekend gemaakt, dat de eenzijdige Duits-Nederlandse regeling, welke hier tijdens de bezetting heeft gegolden, geldig blijft! Waarom dat? Om te voorkomen, dat Duitse belastingbetalers hun in Nederland verloren activa als buitenlandse verliezen op hun Duitse fiscale winst- en verliesrekening zouden afschrijven!

In de Oost-Duitse zone heeft men het gemakkelijker: daar zijn alle verdragen uitdrukkelijk ingetrokken.

Oorlogsheffing.

Een netelig onderwerp, waarvan wij hier in Nederland ook weet hebben, is de behandeling van vreemd bezit, wanneer men tot oorlogsheffing overgaat. Duitsland is, naar men weet, door de besluiten van de Geallieerde Contrôleraad in de noodzakelijkheid gebracht om geldsanering en oorlogsheffing los van elkaar te houden. Met het, in Duitse ogen althans en naar mij voorkomt ook door Nederlandse bevestiging, ongewenste gevolg, dat het apparaat der geldzuivering zijn eigen gang moest gaan, zonder dat het mogelijk was de afvloeiende geldmiddelen voor het herverdelings- alias belastingprocedé te benutten. Het deed plezierig aan, dat niemand minder dan Prof. Spitaler zijn onverholen bewondering uitsprak voor de knappe en rigoureuze wijze, waarop Nederland dit vraagstuk terstond na de bevrijding heeft aangepakt en doorgezet.

De Duitse Bondsrepubliek heeft zich eerst met een „Soforthilfe” trachten te redden, welke echter verre van

populair schijnt te zijn en waarvan de inning op grote moeilijkheden stuit. De huidige Minister van Financiën hoopt thans het vraagstuk tot een oplossing te brengen door onder de benaming „Lastenausgleich” gelijktijdig zowel een oortlogsschaderegeling als de daarvoor nodige dekking maatschappelijke te treffen. De discussie op beide punten is reeds enige tijd in volle gang. De vaste Commissie van Advies (Beirat), welke de Minister in de algemene financieel-fiscale politiek bijstaat (waarvan o.a. de hoogleraar Bühler en de advocaat Boettcher uit München deel uitmaken), schijnt naar de mening over te hellen, dat de oorlogsschade niet procentueel moet worden vergoed maar sociaal-differentieel, d.w.z. dat de kleinste en kleinere vermogens voorgaan en met schadevergoedingen tot bijv. 50.000 D.M. worden „aangevuld”, terwijl de grotere vermogens geen cent krijgen. Tot dekking daarvan zou dienen een Vermogensheffing van 50 pCt zonder bijberekening van rente, af te betalen in 25 jaar met 2 pCt per jaar. De strekking is duidelijk: uit het nationaal *inkomen*, zonder ontwijking van het economisch leven, zoveel te putten, dat althans de middenstand een zekere minimale bijdrage ontvangt en daardoor belang krijgt bij de gezondmaking van de overheidsfinanciën, terwijl het leger der bezitlozen wordt verkleind. Over deze en over andere plannen is de „*choc des opinions*” echter nog in een stadium, dat de „*vérité*”, of mede datgene wat uiteindelijk het bondsparlement bereid zal zijn te slikken, nog niet direct voor het grijpen ligt.

Hoe met buitenlands bezit?

En de buitenlanders? Krijgen ze iets en moeten ze meebetalen? Buitenlanders laatst bekende gedachten uitgesproken in de heffing wijzen op ook het bezit van buitenlanders in de heffing te betrekken, op grond ook van de op zichzelf juiste gedachte om in de belastingwetgeving geen onderscheid tussen (ex) vijanden en neutralen te maken. Heeft het echter zin om, zoals Prof. Bühler op billijkheidsgronden opperde, aan deze plicht het recht te koppelen op schadevergoeding dan wel wat de ex-vijanden betreft storting van de opbrengst op de rekening herstellkosten? Het is een delicate materie, waarin het zoeken naar een juridisch-elegante en tevens financieel-verantwoorde oplossing niet eenvoudig is. Als we weten, dat zelfs tussen ons land en België nog geen regeling in zake het recht van ieders onderdanen op vergoeding van oorlogsschade bestaat, kan men er zich niet over verbazen, dat tussen Nederland en Duitsland, tussen wie de staat van oorlog formeel nog steeds bestaat, iets dergelijks nog in het verschiet ligt. En is het niet wonderlijk, wat het dragen van Nederlandse oorlogslasten door vreemdelingen betreft, dat de uitvoeringsregelingen van de artt. 31; lid 2 Vermogensaanwasbelasting en 3, lid 1 sub b Vermogensheffing-ineens nog steeds op zich laten wachten (evenals de A.M.v.B. ex artt. 57 Vermogensaanwasbelasting en 19 Vermogensheffing-ineens)?

Voor de Nederlandse Vermogensaanwasbelasting bestond op het congres veel belangstelling. De bond van door luchtbombardementen benadeelden hield bij monde van oud-Minister Mattes aan het idee van procentuele schadevergoeding en dekking door een Vermogensaanwasbelasting vast. Maar als men dan hoort, dat de binnenlandse oorlogsschade op 230 milliard Mark wordt geschat en dat van regeringswege de perceptiekosten van een Vermogensaanwasbelasting op 90 à 130 miljoen D.M. worden begroot (2 jaar arbeid van 1.200 ambtenaren), dan sla ik de kans op verwerkelijking van diens ideeën niet hoog aan.

Fiscale wensen en financiële mogelijkheden in het huidige Duitsland.

Achterstand bij de belastingen.

Evenals ten onzent is het in Duitsland reeds een klemmende vraag, in hoeverre de belastingdienst er in zal

slagen om de achterstand in de aanslagregeling der periodieke belastingen in te halen. Hoeveel te neteliger wordt dat probleem — en hier spreken wij Nederlanders uit dagelijkse ervaring — als daarbij de noodzakelijkerwijs gecompliceerde oorlogsheffingen komen.

Langzamerhand gaan de ogen ook open voor de onvermijdelijke wisselwerking tussen de beide soorten van belastingen. Rigoureuze doorvoering van beide tegelijk is, zodra de periode van geldruimte voorbij is, ondoenlijk. Wat baat het de Minister van Financiën als hij, bij stijgende perceptiekosten en voelbaar wordende betalingsgrevel, percedeert de naam van Heffingen gelden ontvangt, welke hij allang als periodieke belasting had moeten innen, of omgekeerd? De eisen van een sluitende begroting laten het niet toe om, ter wille van een 100 pCt bevrediging van op zichzelf dierbare eisen van lastenverdeling, risico's te aanvaarden. Over begroting gesproken: de Duitse begrotingschef Dr. Oefftering deelde mede, dat tegenover rond 11 milliard D.M. inkomsten er rond 10 milliard D.M. zgn. onbewegelijke uitgaven staan (bezettingskosten, steun aan oorlogsslachtoffers, rentelast, hulp aan Berlijn). Uit de normale middelen is slechts 1 milliard D.M. beschikbaar voor de kosten van het normale regeringsapparaat, waarvoor rond 2 milliard D.M. nodig zijn; ergo, tekort van 1 milliard D.M.!

Belangwekkende bijzonderheden over de taak van de buitengewone begroting, de kapitaaldienst, de belastingdruk per hoofd der bevolking, de kosten van de vluchtelingen uit Oost-Duitsland, de moeizaam bereikte overeenstemming met de landen over de afpaling van middelen en lasten, laat ik, als lenende zich minder voor vergelijking, maar rusten.

Belastingverhoging tot dekking van de begrotingstekorten zou zijn uitgesloten, afgezien van enkele kleinere, thans in overweging zijnde, nieuwe soorten, zoals een „Aufwandsteuer” tot 10 pCt, verdeeld over weeldebelasting en „Spesensteuer”. Belastingverlaging, door de geallieerde Contrôle-Commissie hardnekkig geweigerd en door de oppositie fel bestreden, is ten gelte langs de omweg van zekere, niet onbelangrijk fiscaal-technische tegemoetkomingen, wel tot stand gekomen en men hoopt de reeds bedenkelijk groeiende belastingontduiking, welke zich een moreel excuus vormde uit de dwangtarieven van die Commissie en de bezettingskosten (bekende planken 1940—1945! !), binnen normale banen terug te brengen.

Fiscale tegemoetkomingen.

Het lijkt wel gewenst, dat Nederland zich van de wijze, waarop de fiscale techniek de wederopbouw, productie en export bevordert, ter dege rekenschap geeft, evenals van de wijze, waarop de industrie daar mag herwaarderen. De Duitse literatuur op fiscaal gebied is weer indrukwekkend groot (meer dan 30 fiscale vakbladen!) en het zal daarom de moeite waard zijn zich van dit onderwerp een eenvoudige en duidelijk overzicht te verschaffen (werk voor de I.F.A. en de Intern. K.v.K.?)

Daarom ook waren de uiteenzettingen van Meilicke (Berlijn) over de praktijk der D.M. openningsbalans en de mededelingen, eerst van Prof. Bühler, later van Mersmann, hoofd van de belastingafdeling van het Ministerie van Financiën, over de plaatsgevoonden en op handen zijnde wetswijzigingen — alle opvallend door openhartigheid van argumentatie — van belang.

Een (helaas!) bekende noot werd aangeslagen, toen we hoorden van „Wiedergutmachungsschulden” (rechtsherstel van Joodse en andere vervolgte landgenoten), vastgesteld door „Wiedergutmachungs-Kammern” en van de invloed van die schulden resp. de daartegenover slaande claims op de belastingheffing.

De rechtspleging in belastingzaken.

Van de belastingtechniek naar de belastingrechtspraak

is het geen grote stap en wie zich herinnert, dat Duitsland, vóór Hitler's tijd, een „Reichsabgabenordnung” heeft gekend, die roem tot ver over de grenzen heeft genoten, kan'er zeker van zijn, dat de eenheid van belastingrecht, spraak, als in die Reichsabgabenordnung belichaamd, daar een heilige zaak is. Het heeft dan ook allerminst bevrediging gewekt, dat door de splitsing in de drie bezettingszones die eenheid is verbroken. Duitsland zal dan ook binnenkort weer een van die weinige landen zijn, waar de gewone rechterlijke macht nagenoeg niets met de belastingrechtspraak te doen heeft en waar, via de „Finanzgerichte” als gewone beroepsinstanties en het Bundesfinanzhof als centraal, van de Regering onafhankelijk, college, een afzonderlijke fiscale rechtspraak bestaat. De heroprichting daarvan geeft uiteraard gelegenheid tot herziening en verbetering. De geest is over velen vaardig om er nu „iets beters” van te maken. Zo hoorden men een warme discussie over de vraag, of het Bundesfinanzhof niet een of meer verplichte zetels aan een bedrijfseconoom moet inruimen. De argumentatie pro en contra putte zich uit in argumenten, ontleend aan de rechtspraak van het Reichsfinanzhof op bedrijfs-economische omstrede punten. Boettcher betoogde, dat het Reichsfinanzhof de zgn. dynamische balansleer (waarin het past al datgene als kosten der jaarproductie te beschouwen, wat daaraan bedrijfseconomisch — d.i. niet strikt juridisch — valt toe te rekenen) alleen heeft tot passen tot het opvrijelen van bedrijfsactiva (pro fisco) doch dit niet of niet voldoende consequent had doorgevoerd, als het ging om de passiva, waar dit ten voordele van de belastingbetaler had moeten strekken (anti-fiscum). Hij waarschuwde echter tegen de tendentie om personen zonder voldoende fiscaal-juridische en tevens rechterlijke ervaring tot het Bundesfinanzhof toe te laten. Nog altijd erkent ons Nederlanders, in dit opzicht Frans georiënteerd, vreemd in de oren, dat in sommige gevallen een soort van „papieren” uitspraak van het Bundesfinanzhof kan worden gevraagd, los van een werkelijk bestaand geschil (het „Gutachtenverfahren”), wat bedoelt een spoedige uitspraak van de hoogste rechter te krijgen in dubia, waarmede bijv. reeds in een eerste stadium na invoering van een belastingwet de praktijk worstelt. Dit systeem wordt nu ook, aan de hand van vroegere niet steeds gunstige ervaringen, bijgevoeld en bijgeschaafd. Al met al krijgt een buitenlander wel even het gevoel, dat het scheppen en herscheppen van een onafhankelijke belastingrechtspraak een „bron van vermaak” is, van experimenteren en plezierig dilettantisme, dat men zich te veel vermeit in het scheppen van papieren waarborgen, waar-tegenover staat, dat de historische band zoek is en de traditie ontbreekt.

Misschien is dit laatste wel de Achilleshiel van de jongste Westduitse Bondsrepubliek; pijnlijk is reeds de dwang tot vergeten van de Hitlerperiode; pijnlijker nog de afscheiding van Oost-Duitsland en, als zo vaak, het zich onderwerpen aan de bezettingsautoriteit, hoe beschaafd en verlicht deze ook moge zijn; alles te samen komt er dan iets kunstmatig tot stand, waarin de „Duitse ziel” zich moeilijk kan uitleven. Gelukkig maar, zullen velen zeggen! Ongelukkig evenwel, als dit er toe leidt, dat de democratie in dit geheven land geen toelicht schiet.

Er was in dit mijn smaak in het Bonner belastingcongres veel voor een buitenlander, hetzij jurist of econoom, te leren. Er was een zekere geest van (Rijnlandse?) goedmoedigheid en een open gesprek, zonder veel vertoon. Er klonk een toon van bezorgdheid over de zware taak, die de huidige regeerders hebben te verrichten, maar ook een zeker optimisme, „dat het ergste achter de rug was”. Realistisch begrip voor de sociaal-economische fouten, door de Weimar-republiek begaan, en de wil om het nooit weer tot een werklozenleger, willig slachtoffer van extremistische propaganda, te laten komen. Deze Duitse regeerders en intellectuelen hebben als huns gelijken in

Nederland al evenzeer behoefte aan een zekere ontspanning, aan het eenvoudiger zien en maken van de problemen, aan arbeid op lange termijn zonder trekken naar opportunistische maatregelen te moeten grijpen.

Rotterdam.

Mr W. R. EMMEN RIEDEL.

INGEZONDEN STUK.

N.V. BORENFABRIEK BOFA.

Drs C. P. H. van Greuning te Rotterdam schrijft ons:

De verzuchting wordt vaak in wetenschappelijk-economische kringen geslaakt om meer geschriften van personen, die in het bedrijfsleven hun werkkring hebben. Het stemt dan ook tot tevredenheid, dat in de huidige periode van industrialisatie één der pioniers op dit gebied zijn zienswijzen aan de hand van hetgeen hij met de oprichting van zijn bedrijf, de N.V. Borenfabriek BOFA te Amersfoort, heeft doorgemaakt, in een artikel heeft gepubliceerd¹⁾.

Gaarne geven wij onze visie op dit artikel, temeer daar hierdoor het inzicht in al datgene, wat om dit project zich heeft afgespeeld en zich nog afspeelt, kan worden verruimd. Voorop willen wij stellen, dat genoemd artikel rijk is aan stellingen zonder nadere bewijsvoering. Wij begrijpen, dat een artikel in „E.-S.B.” zich niet leent voor te uitgebreide studies, doch wij hadden mogen verwachten, dat onder deze omstandigheden bepaalde uitlatingen achterwege waren gebleven. Dit geldt wel in het bijzonder voor publicatie van cijfers, indien deze niet met de werkelijkheid in overeenstemming zijn. Zo behelst genoemde uiteenzetting een opsomming van de grootte van de door het buitenland geheven invoerrechten, waarbij Engeland gesteld is op 52 pCt, de Verenigde Staten op 45 pCt, Frankrijk op 25 pCt en Zweden op 15 pCt. Bij een nader onderzoek bleek ons, dat in Engeland geen 52 pCt doch 15 pCt wordt geheven op de invoer van boren, in de Verenigde Staten in plaats van 45 pCt het invoerrecht 30 pCt bedraagt, terwijl in Frankrijk, afhankelijk van de staal-soort, in plaats van 25 pCt wordt geheven 15 pCt tot 20 pCt. Voor het onbegrijpelijk verschil ten aanzien van Engeland (52 pCt in plaats van 15 pCt) verwijzen wij belangstellenden naar de uitgave „Customs and Excise Tariff of the Britain and Northern Ireland”, laatste editie blad 45.

Voorts willen wij uit de afgelegde getuigenis van Van Vollenhoven de volgende punten lichten:

1. *De oprichting van het bedrijf* vond onder de volgende omstandigheden plaats:

a. *zonder dat* men de beschikking had over de resultaten van een degelijk marktonderzoek, m.a.w. het project werd opgezet zonder dat men de vraagcurve behoorlijk kende van de hoeveelheden, welke qua soort en afmeting door de Nederlandse consument worden verbruikt. Nauw hieraan verbonden is de onbekendheid met de soorten en afmetingen, welke het bedrijf zonder al te groot risico in voorraad moet houden;

b. *zonder dat* men de beschikking had over voldoende technische kennis om het betrokken product te kunnen fabriceren. Zoals men weet dateert de buitenlandse borenindustrie reeds van tientallen jaren her en heeft in die tijd een schat van ervaring opgedaan, welke een nieuw bedrijf uiteraard nog moet kweken. Desondanks „kon met oprechte voldoening worden geconstateerd, dat de eerste boren, die in Augustus 1949 de fabriek verlieten — dus nauwelijks een jaar, nadat het initiatief was gezeten — van zodanige kwaliteit waren, dat zij kwalitatief de elders in Europa geproduceerde boren de loef afstaken en het Amerikaanse product evenaarden!”

2. *De huidige kostprijs van het product* wordt ongunstig beïnvloed door:

- hoge investeringskosten;
- hoge materiaalprijzen.

Interessant is hierbij op te merken, dat de aanschaffing van het machinepark en van de grondstoffen plaatsvond (vinden) tegen harde valuta voor een product, dat in zeer sterke mate materiaalintensief is.

3. „Ten slotte heeft de borenfabriek te kampen met uitgesproken *dumpingverschijnselen*. De ervaring leert, dat de buitenlandse industrie, beschermd door hoge invoerrechten, de top van haar productie afzet in landen als het onze, dat zich zeer slecht tegen een dergelijke buitenlandse verkooppolitiek vermag te verzetten”.

Wij hebben ten deze een onderzoek ingesteld en hierbij is ons categorisch gebleken, dat de buitenlandse borenindustrie haar producten in Nederland afzet tegen de normale „home-market”-prijzen. Al zou men een ogenblik de juistheid van de algemene stelling willen aanvaarden, dan nog kan men hieruit nimmer een dergelijke conclusie trekken t.a.v. de borenimport. Dat de Bofa zelf „dumpt” bij zijn eigen export moge hieronder blijken.

4. „De oprichting van een fabriek voor de productie van spiraalboren *past* immers niet alleen *in het kader* van een omvangrijk en gedifferentieerd industrialisatieprogramma, met behulp waarvan etc.”

Wij betwijfelen ten zéerste, of deze stelling juist is. De fabricage van machinegereedschappen is immers uitermate subtiel, daar hiervan de resultaten van de gehele metaalverwerkende industrie afhankelijk worden gesteld. Deze gevaarlijke politiek wordt wel duidelijk geïllustreerd ingeval de import van de betreffende machinegereedschappen van regeringswege wordt stopgezet, c.q. in ernstige mate wordt belemmerd. Juist in het geval Bofa is genoemde stelling des te minder waar, daar dit bedrijf in deze beschermde positie werd geplaatst.

5. „De oprichting van een fabriek voor de productie van spiraalboren . . . is tevens *een vrucht van de economische samenwerking in Beneluxverband*”.

De hier bedoelde samenwerking is blijkbaar de financiële deelneming in het bedrijf door de Société Générale de Belgique. Van andere vruchten in positieve zin is ons helaas niets bekend. Wel in negatieve zin. Allereerst is, naar ons van bevoegde zijde werd medegedeeld, deze deelneming van Belgische zijde verstrekt onder het beding, dat Nederland zijn grenzen zou sluiten. België daarentegen laat elke import van boren toe, waardoor de Belgische industrie dus in de gelegenheid is om de beste boren tegen de laagste prijzen uit het buitenland te betrekken. Uiteraard moet jaarlijks een dividendbetaling plaatsvinden tegen harde Belgische valuta uit dank voor de positie, waarin de Nederlandse consument tegenover de Belgische werd geplaatst. Om deze samenwerking tot nog groter bloei te krijgen biedt de Bofa zijn boren op de Belgische markt aan voor 25 tot 35 pCt onder de Nederlandse prijs. Het vormt ongetwijfeld een attractie voor de Nederlandse consument om mee te helpen betalen aan de offers op de export, dus aan de prijsverlaging voor zijn Belgische collega, temeer daar beide met elkaar in concurrentie zijn.

6. *Het bedrijf vormt een bijdrage voor de industrialisatiepolitiek* en levert op grond daarvan een ondersteuning van:

- het werkgelegenheidsprobleem;
- het deviezenprobleem.

Wij vermogen niet in te zien, waarop deze conclusie is gebaseerd. Immers, t.a.v. ad a. is er geen sprake van een noemenswaardige werkverruiming, gezien het zeer kapitaal-intensieve karakter van dit bedrijf. Volgens ons ten dienste staande gegevens zijn er hoogstens 100 personen werkzaam, waaronder vele vrouwelijke. Gezien de import-restrictiepolitiek zullen hiertegenover aan de zijde van de betrokken handelsondernemingen leden van het daarin werkzame personeel moeten worden ontslagen. Buitendien kan er evenmin sprake van zijn, dat het bedrijf een bijdrage zal kunnen leveren voor ons deviezenprobleem en wel op de volgende gronden:

¹⁾ Zie: „Economisch-Statistische Berichten”, dd. 5 Juli 1950, No. 1730.

1. het product is zeer materiaalintensief;
2. voor de productie zijn harde valuta nodig (machinepark en grondstoffen);
3. de afzet in het buitenland geschiedt tegen dump-prijzen en bepaalt zich buitendien in hoofdzaak tot landen met zwakke valuta;
4. een deel der uit te keren dividenden moet aan België afgedragen worden in harde Belgische valuta.
7. „De Nederlandse consument immers is geheel ingesteld op het buitenlands fabrikaat en is in het algemeen nog niet voldoende doordrongen van de betekenis van de eigen nationale industrie”.

De Nederlandse consument van boren is vrijwel uitsluitend de industriële gebruiker en dit geldt in het bijzonder voor de sneldraaistalen boor. Deze omstandigheid achten wij van essentiële betekenis bij de beoordeling van de door Van Vollenhoven geponeerde stelling. Wij zijn namelijk de mening toegedaan, dat de voorkeur voor het buitenlands fabrikaat in feite slechts bestaat bij de niet-industriële gebruiker, dus bij het publiek. Op de oorzaken van dit verschijnsel behoeven wij niet in te gaan. Voldoende is naar onze mening, dat de industriële gebruiker een dergelijke mentaliteit in het algemeen niet bezit. De verklaring hiervoor is zeer eenvoudig. De enige leidraad voor een ondernemer is immers in zijn bedrijf zo efficiënt mogelijk te werken, m.a.w. om op grond van kwaliteit en prijs de meest juiste aankopen te doen. Hieruit volgt, dat de afzetmogelijkheden voor een Nederlands bedrijf, volkomen worden bepaald door de verschillende eigenschappen van zijn product. Uiteraard is hierop mede van invloed de stuwkracht en marktkennis van de verkooporganisatie, welke moet zorgdragen voor een zo snel en zo uitgebreid mogelijke reclamecampagne om het product de noodzakelijke bekendheid te verschaffen, terwijl hiernaast voor een zo intensief mogelijk contact met de afnemerskring moet worden zorggedragen.

Onze conclusie uit het bovenstaande kan niet anders luiden dan dat hier sprake is van een bedrijf, dat nimmer bedoeld was als prototype voor opvoedende bescherming. Voor zover de economische wetenschap een dergelijke bescherming noodzakelijk mocht oordelen, dan geldt dit zeker niet voor bedrijven, welke worden opgericht zonder kennis van de meest elementaire productietechniek en zonder kennis van de vraagcurve. Wij delen inderdaad de uitlating van Van Vollenhoven; als hij zegt: „Op zichzelf is reeds verbeeldingskracht noodzakelijk om de borenproductie ter hand te nemen, niet alleen wegens het gemis aan praktische ervaring op dit terrein van de industriële productie, maar tevens door het volslagen gebrek aan de meest noodzakelijke statistische gegevens”.

Buitendien werkt het bedrijf op veel te hoge kosten, tengevolge van een duur machinepark en hoge grondstofprijzen. Dientengevolge liggen de Bofa-prijzen dan ook zeer belangrijk boven de normale boren-prijzen van buitenlands fabrikaat, welke prijzen niet werden verlaagd sinds 1945. Van een dumping van buitenlandse zijde is dan ook geen sprake. Desondanks heeft de Overheid gemeend bescherming te moeten verlenen in de vorm van kwantitatieve invoerrestricties. In eerste aanleg betekende dit praktisch een invoerverbod en later voor een aantal landen invoer tot zeer beperkte contingenten. Wat dit voor de Nederlandse gebruikerskring wil zeggen laat zich gemakkelijk voorstellen, nl. een noodgedwongen overgang van het buitenlands fabrikaat op het Nederlandse. De gevestigde industrie trekt aan het kortste eind en zal tenslotte de offers moeten brengen, welke het gevolg zijn van protectionistische maatregelen ten opzichte van bedrijven, welke aan bovenomschreven voorbeeld identiek zijn.

Wij willen gaarne nog een opmerking maken, welke een eventueel misverstand uit de weg kan ruimen. Wij spraken hierboven over het bedrijf, dat beschreven wordt door Van Vollenhoven in zijn aangehaald artikel in „E.-S.B.”.

Wij wensen in geen deele critiek uit te oefenen op de Nederlandse gereedschappenindustrie in het algemeen. Deze industrie omvat nl. niet alleen de Bofa N.V., doch hierin zijn buitendien begrepen een aantal economisch verantwoorde gereedschapsfabrieken, welke zonder bescherming in nauw overleg met de betreffende importhandel hun eenmaal ingenomen positie der afgelopen jaren kunnen handhaven en zelfs deze positie kunnen versterken.

Op deze wijze blijft het betreffende bedrijf actief en gezond, is de afnemerskring en Nederland als geheel gebaat met haar aanwezigheid en vormt de importhandel de stuwende kracht om de industrialisatie mede te helpen verwezenlijken.

Op de andere wijze, dus in het geval Bofa, is het gevaar van kasplantindustrieën zeker niet denkbeeldig, is de afnemerskring de dupe, mist het bedrijf de steun van de importhandel en leidt tot alle mogelijke clandestiene invoer. Buitendien begeeft Nederland door beschermende maatregelen (kwantitatieve restricties of hoge invoerrechten) zich in een richting, welke indruist tegen de doeleinden van het plan Stikker en welke eventuele repercussies van het buitenland uitlokt.

Naschrift.

Het is niet mijn bedoeling geweest om in „Economisch-Statistische Berichten” een polemieek te houden met de Secretaris van de Vereeniging van Importeurs van Machinegereedschappen voor de Metaalbewerking (V.I.M.A.G.). Nu de heer van Greuninge in zijn ingezonden stuk blijk geeft slecht georiënteerd te zijn over de N.V. Borenfabriek BOFA en over enige andere onderwerpen, die hij hierboven bespreekt, meen ik, dat een kort antwoord van nut kan zijn.

Het invoerrecht op boren in Engeland is 15 pCt, bovendien zijn zij belast met 30 pCt surtax, hetgeen uitkomt op 52 pCt zoals ik stelde. Invoerrechten in de Verenigde Staten zijn een moeilijke materie, zoals elke exporteur weet: een Amerikaanse firma, die boren van ons kocht, moet niet 30 pCt maar 45 pCt betalen. In Frankrijk is het invoerrecht 20 pCt en niet 25 pCt zoals ik schreef, maar boven deze 20 pCt komen nog verschillende heffingen, waardoor het door mij opgegeven percentage nog geflatteerd is. Het Nederlandse tarief, invoerrecht en compenserend invoerrecht, bedraagt tezamen 9 pCt. Vergeleken met andere borenproducerende landen is Nederland dus spotgoedkoop.

Ad. 1. a. Behalve door de in mijn artikel van 5 Juli aangegeven middelen, werd het gemis aan statistische gegevens vóór de oprichting van de Borenfabriek verzacht door een enquête, die wij bij vele Nederlandse borenverbruikers instelden.

b. Elk nieuw bedrijf moet ervaring kweken; specifieke technische kennis deden door ons naar Amerika uitgezonden technici op.

Ad. 2. De borenfabricage is niet „in zeer sterke mate materiaalintensief” doch machine-intensief.

Ad. 3. Uit een door BOFA ingesteld onderzoek blijkt „categorisch”, dat sommige buitenlandse fabrieken in Nederland lager offeren dan in de landen, waar zij gevestigd zijn. BOFA's onderzoekingen zijn ook op dit gebied exacter dan die des heren van Greuninge. „Al zou men een ogenblik de juistheid van de algemene stelling aanvaarden”, dan ligt het niet erg voor de hand, waarom deze „algemene stelling” juist bij boren niet zou opgaan.

Ad. 4. Uit importcijfers, sinds de oprichting van de N.V. Borenfabriek BOFA en uit voorraden bij de Nederlandse handel, blijkt zeer zeker niet, dat vanwege de Overheid „de resultaten van de gehele metaalverwerkende industrie afhankelijk worden gesteld” van de leveringen van BOFA.

Ad. 5. De financiële deelneming door Société Générale de Belgique beschouw ik inderdaad als een vrucht van de economische samenwerking in Benelux-verband. Dat de benodigde investering in harde valuta door deze deel-

neming geheel in harde valuta werd terugontvangen, was een-bijkomend nationaal belang. Een ander blijk van deze samenwerking zijn onze leveranties naar België, die niet voor 25 pCt à 35 pCt de Nederlandse prijs plaatsvinden, maar voor dezelfde af fabrieksprijs.

Ad. 6. Er zijn bij BOFA meer dan 100 personen werkzaam, waaronder weinig vrouwelijke. Het is nog altijd zo, dat het fabriceren van een product meer werkgelegenheid schept dan het importeren van dat product. Het is ook nog immer zo, dat het kopen van een kant en klaar product meer devieze kost dan het kopen van de grondstof alleen. Ware dit niet zo, dan zou er een roep om meer importeurs zijn, in plaats van een dringende noodzaak van industrialisatie. De punten 1 t/m 3 van de zesde stelling van de heer van Greuninge werden hiervoor reeds weerlegd. Ten aanzien van punt 4 is de angst van de heer van Greuninge niet goed te begrijpen. Hij vreest, dat een „kasplant-industrie” dividend aan België moet afdragen. Als het een kasplantindustrie is, zal dividenduitbetaling niet plaats hebben. Als er dividend naar België moet worden afgedragen, zal het ons alleen maar verheugen.

Ad. 7. Over de instelling van de Nederlandse consument op buitenlands fabrikaat is een lang artikel te schrijven. Ik zal dit niet wagen te ondernemen, maar ik constateer, dat ik mij in goed gezelschap bevind als ik pleit voor voorkeur voor Nederlands fabrikaat. Leest u de laatste rede in de Kamer van Prof. v. d. Brink er maar eens op na.

De slotbeschouwing van Drs van Greuninge geeft nog aanleiding tot enkele opmerkingen. Ik heb niet geschreven, dat BOFA „het prototype voor opvoeding van bescherming zou zijn”. Van de „veel te hoge kosten”, waarmede ons bedrijf moet werken, weet Drs van Greuninge niets af. Dat er een aantal andere economisch verantwoorde gereedschapfabrieken bestaan is mij niet onbekend. Het zeer prettige contact, dat wij met deze gereedschapfabrikanten in de Verenigde Staten en Nederlandse Gereedschapfabrikanten onderhouden, draagt flink tot die kennis bij.

Mijn summier beantwoording betekent niet, dat ik mij kan verenigen met die constateringen uit het betoog van de heer van Greuninge, waarin ik niet ben getreden. Ik begrijp, dat het voor importeurs niet prettig is als er in Nederland een industrie wordt gevestigd op het door hen bestreken terrein. Dit slaat niet in de eerste plaats op de Borenfabriek BOFA, omdat wij onder onze afnemers enige prominente leden van de VIMAG tellen. Maar in het algemeen kan worden gezegd, dat bij voortschrijdende industrialisatie van ons land, steeds meer importeurs zich benadeeld zullen weten. Niettegenstaande de op zichzelf betreurenswaardige benadeling van enkele categorieën, zullen er toch veel meer industrieën geschapen moeten worden in dit overbevolkte land om de zo alombekende motieven.

Als ernstig mens kan men niet hard genoeg streven naar industrialisatie.

Amersfoort.

J. J. VAN VOLLENHOVEN.

AANTEKENING.

DE ZWEDSE STAAT ALS BANKIER.

In Mei 1949 heeft het Zweedse Parlement een wetsontwerp tot oprichting van een algemene bank onder staatsbeheer aangenomen.

De gedachte aan een dergelijke bank was in Zweden niet nieuw; sedert het midden der 19de eeuw werd het idee reeds bij diverse gelegenheden naar voren gebracht. De argumenten, welke ten voordele van een dergelijke bank zouden moeten pleiten, wisselden al naar de omstandigheden. Zo meende men aanvankelijk, dat een grote staatsbank gewenst zou zijn om het particuliere bankwezen, dat, naar men dacht, niet sterk genoeg was om de credietbehoeften van het bedrijfsleven te bevredigen, aan te vullen. Later, na de snelle ontwikkeling van het particuliere

bankwezen sedert het einde der vorige eeuw, zou zij hebben moeten dienen als tegenwicht voor de economische macht van het particuliere bankwezen. Van deze plannen is evenwel niets gekomen, zelfs niet gedurende de periode na de eerste wereldoorlog, toen deze kwestie in het middelpunt der belangstelling stond.

Omstreeks het begin der jaren twintig geraakte echter de Regering in bankzaken verward; na de bankcrisis werd de Staat n.l. aandeelhouder in twee particuliere banken: de Jordbrukarbanken en de Göteborgs Handelsbank. Deze aandelen had de Staat enkel en alleen gekocht om deze banken, die ernstig van de depressie hadden geleden, te steunen. Dit betekende echter geen uitbreiding der overheidswerkzaamheden in de bankensector; de Staat was tevreden met de rol van passief aandeelhouder en de Jordbrukarbanken en Göteborgs Handelsbank bleven in ieder opzicht gelijk aan de andere algemene banken.

Gedurende de tweede wereldoorlog kwam de kwestie van een algemene bank onder staatsbeheer weer naar voren. De sociaal-democratische partij had n.l. een hervorming van de Zweedse geld- en kapitaalmarkt, met als doel een toenemende overheidsinvloed op het particuliere bankwezen, in haar na-oorlogs programma opgenomen. In 1945 werd een Bankcommissie benoemd, die o.a. de doelmatigheid moest onderzoeken van het oprichten van één of meer algemene banken, beheerd door de Overheid.

De fundamentele vraag, die de commissie moest beantwoorden, was, of er inderdaad een noodzaak bestond voor het uitbreiden der bankactiviteiten van de Staat. De commissie erkende het bestaan van een zekere publieke critiek op het particuliere bankwezen. Ze werd o.a. beweerd, dat de banken een te grote marge handhaafden tussen hun deposito- en leenrentevoet; in landbouwkringen beschuldigde men de banken er van, dat zij te weinig aandacht schonken aan de credietbehoeften der landbouwers in het gebied der verrijting. De Bankcommissie bewees echter, dat deze verwijten niet voldoende waren bewezen. Aangezien het argument, dat de banken te veel invloed konden uitoefenen op het bedrijfsleven, naar het oordeel van de commissie een onderdeel was van de algemene kwestie van het eigendom der productiemiddelen en de verantwoordelijkheid voor het bedrijfsbeheer, werd dit door de commissie niet gedetailleerd besproken.

Toch meende de commissie, dat er enige praktische en psychologische redenen konden worden aangevoerd om een belangrijke uitbreiding van de staatsdeelneming in het algemene bankwezen te bepleiten. Deze argumenten kunnen als volgt worden samengevat:

1. hoewel de laatste decennia in mindere mate, heeft de Regering altijd min of meer door middel van de Rijksbank met het particuliere bankwezen geconcurrereerd. Hoewel niet mag worden beweerd, dat deze concurrentie nodig was ter controle van de activiteiten der particuliere banken, zou een concurrerende invloed van een staatsbank in de toekomst wellicht van waarde kunnen zijn met het oog op het reguleren van de rentevoet en andere credietvoorwaarden der particuliere banken;

2. met het oog op monopolistische tendenties in het particuliere bankwezen, zou een tegenwicht in de vorm van concurrentie van overheidszijde in bepaalde omstandigheden belangrijk kunnen zijn. Met „monopolistische tendenties” bedoelde de commissie de geldende overeenkomsten tussen de banken betreffende uniforme minimumtarieven enz. De banken gaf evenwel toe, dat tot nu toe geen bewijzen voorhanden waren, dat deze „monopolistische” krachten enig nadeel aan de cliënten hadden berokkend;

3. het concentratieproces, dat het aantal banken heeft teruggebracht van 80 in 1910 tot 22 in 1949, rechtvaardigt de regulerende invloed van de staatsbank;

4. er bestaat een wijd verbreide opinie, dat de gemeenschap het niet zonder regulering van een staatsbank kan stellen. Zelfs indien deze mening niet door de feiten wordt

gedekt, moet het belang van concurrentie door de Staat om de achterdocht, waarop deze mening is gebaseerd, te elimineren — zelfs van het standpunt der particuliere banken zelf uit — niet worden onderschat;

5. het feit, dat Jordbrukarbanken in staatseigendom verkeert, is een geschikte basis, waarop een staatsbank zou kunnen worden opgebouwd;

6. staatscredieten, die nu door een groot aantal regeeringsagenschappen worden gedistribueerd, zouden kunnen worden gecentraliseerd bij een staatsbank en dit zou een dringend noodzakelijke rationalisatie betekenen.

De nieuw op te richten bank zou haar bedrijf dus moeten uitoefenen in concurrentie met de particuliere algemene banken, terwijl zij voorts een deel der commerciële werkzaamheden van de Rijksbank zou moeten overnemen. Bovendien zou het beheer van verschillende staatsleningsfondsen, dat voorheen grotendeels door de Rijksbank werd uitgeoefend, bij haar worden gecentraliseerd. Het in Mei 1949 door het Parlement aangenomen wetsontwerp behelst slechts het besluit om in principe een staatsbank op te richten en het aandelenkapitaal van Göteborgs Handelsbank over te dragen. De gedetailleerde organisatie van de bank zou nog aan verdere studies worden onderworpen.

Sedertdien is een jaar verstreken en in de loop van het onderzoek naar de definitieve organisatie werd, zo lezen wij in „Index” van Juni jl., het beginsel om een deel der activiteiten en filialen der Rijksbank over te dragen ernstig becritiseerd. De voornaamste punten van critiek waren, dat de nieuwe bank daardoor zou worden belast met overwegingen van economische en sociale politiek, hetgeen in strijd zou zijn met het beginsel, dat zij haar bedrijf op commerciële grondslag zou uitoefenen. Voorts zou zij de Rijksbank belemmeren in het uitoefenen van controle op het monetaire apparaat. De vertegenwoordigers van de Rijksbank verzochten, indien het oorspronkelijk besluit zou worden doorgevoerd, de Rijksbank toe te staan een beslissende invloed uit te oefenen op de activiteiten van de nieuwe bank. Voorts suggereerde de Rijksbank, dat de nieuwe bank een staatsgarantiefonds van 100 mln kronen zou worden ter beschikking gesteld om in geval van nood een beginnende achteruitgang in de conjunctuur te compenseren. Vrijwel alle andere monetaire autoriteiten waren van mening, dat het ondoelmatig zou zijn om een deel der werkzaamheden en filialen der Rijksbank over te dragen aan de nieuwe bank, terwijl zij én invloed van de Rijksbank én een staatsgarantiefonds afkeurden. Hun critiek was gebaseerd op het argument, dat het Parlement principieel had bepaald, dat de algemene bank van de Staat in eenzelfde positie zou moeten verkeren als de particuliere banken. Wanneer de nieuwe bank enerzijds zou worden belast met commerciële bankwerkzaamheden, gepaard gaande met een nauwkeurig onderzoek naar de toepassingen van het verleende credit en anderzijds met het verlenen van credit voor economische of sociaal-politieke doeleinden, zou zij — zo voerden zij aan — voor grote praktische moeilijkheden komen te staan.

In het wetsontwerp, dat door de Regering aan het Parlement werd voorgelegd en dat op 22 Mei jl. werd aangenomen, is met deze bezwaren rekening gehouden. De „Riksdag” heeft besloten, dat de nieuwe bank geen filialen van de Rijksbank, noch een deel harer functies zal overnemen, terwijl geen garantiefonds zal worden gesticht, hetgeen wij zeggen, dat deze bank louter en alleen een algemene bank zal zijn, opererend naast de particuliere banken. Het kapitaal zal worden verhoogd tot 90 mln kronen en op de aandelen zal door de Staat worden ingeschreven. De naam van de nieuwe bank, de vijfde in grootte in Zweden met een totaal aan middelen van 700 mln kronen — d.i. 6 pCt van alle algemene banken tezamen — en 58 kantoren in Zuid- en Midden-Zweden, zal zijn Sveriges Kreditbank A.G.

GELD- EN KAPITAALMARKT.

De geldmarkt.

In het begin van de verslagweek was de geldmarkt nog uiterst krap, doch vrij spoedig na het passeren van de ultimo vond een aanzienlijke ontspanning plaats. Doordat er in de vrije markt practisch niemand was, die geld beschikbaar had om papier te kopen, ging de krapte gepaard met een zeer aanzienlijke creditverlening door De Nederlandse Bank, blijkend uit de weekstaat van Maandag, de maandultimo.

Het schatkistpapier, door de circulatiebank in disconto genomen, steeg met f 19 mln tot f 44 mln (normaliter bedraagt deze post vrijwel nihil); de voorschotten in rekening-courant ondergingen in één week de exceptionele stijging van f 66 mln.

Na de ultimo werd het aanbod van middelen ruimer, mede dank zij het vervallen van schatkistbiljetten en -promessen. De markttarieven daalden hierdoor tot op of beneden het karakteristieke niveau van $1\frac{1}{2}$ pCt. Voor korter dan 6 maanden lopend papier werd $\frac{17}{16}$ geboden, voor langer lopend papier was de notering $\frac{17}{16} - 1\frac{1}{2}$ pCt. De callgeldnotering werd Vrijdag 4 Augustus van het maximum van $1\frac{1}{2}$ pCt tot 1 pCt verlaagd.

De kapitaalmarkt.

Nadat eigenlijk sinds het begin van de gebeurtenissen in Korea op de aandelenmarkt een zwakke stemming de overhand had gehad, manifesteerde zich gedurende de verslagweek ten langen leste een soort inflatiestemming op de beurs. Aanleiding hiervoor waren vnl. de berichten omtrent aanhoudende prijsstijgingen op vrijwel alle wereldgoederenmarkten en, in het einde van de verslagweek, de aankondiging van vergrote defensie-uitgaven hier te lande.

De oude vraag komt op, of belegging in aandelen momenteel een middel kan vormen om de gevolgen van inflatie te ontgaan. In feite is dit *niet* het geval. In alle stadia van het prijsstijgingsproces, dat sedert 1939 in gang is, waren er wel „loonronden”, maar geen „dividendronden”. Het toestaan van compenserende dividend (en a fortiori rente) verhogingen wordt nl. door de Overheid, noch door de meeste bestuurders van ondernemingen, die over de dividenduitkeringen beslissen, nodig of wenselijk geacht.

Het koersverloop ter beurze wordt echter niet bepaald door objectieve feiten, maar door subjectieve verwachtingen. Nog steeds blijkt het woord „inflatie” in staat, optimistische verwachtingen te wekken omtrent hetgeen met aandelenbelegging valt te bereiken. Gedurende de afgelopen week richtte de belangstelling zich, zoals vaak onder dergelijke omstandigheden, in de eerste plaats op internationale fondsen. Dat andere dan rendementsoverwegingen hierbij de doorslag gaven blijkt wel hieruit, dat deze fondsen lager renderen dan de meeste binnenlandse aandelen.

De ontwikkeling ter beurze gedurende de volgende weken zal moeten uitwijzen, of zich het traditionele beeld van een inflatiemarkt verder zal doorzetten met koersstijgingen bij telkens andere groepen en stijgende omzetten. Het gebrek aan liquide middelen bij de beleggers zal op zeker punt echter een rem voor een vèrgaande koersstijging moeten vormen.

	28 Juli 1950	4 Aug. 1950
Aand. indexcijfers		
Algemeen	142,1	145,5
Industrie	203,2	206,5
Scheepvaart	137,6	143,3
Banken	118,8	122,0
Indon. aandelen	51,9	53,3

	28 Juli 1950	4 Aug. 1950
Aandelen		
A.K.U.	166	171 $\frac{3}{4}$
Philips	213	221 $\frac{1}{2}$
Unilever ..	201 $\frac{1}{4}$	203 $\frac{1}{2}$
H.A.L.	142 $\frac{1}{4}$	154
Amsterdam Rubber ..	129 $\frac{1}{2}$	134 $\frac{3}{4}$
H.V.A.	115 $\frac{1}{4}$	117 $\frac{1}{2}$
Kon. Petroleum ..	263 $\frac{3}{4}$	281
Staatsobligaties		
2 $\frac{1}{2}$ pCt N.W.S.	79	79 $\frac{5}{16}$
3-3 $\frac{1}{2}$ pCt 1947 ..	97 $\frac{7}{16}$	97 $\frac{1}{2}$
3 pCt Invest. certif.	97 $\frac{13}{16}$	97 $\frac{1}{2}$
3 pCt Dollarlening ..	95 $\frac{11}{16}$	95 $\frac{11}{16}$

DE NEDERLANDSCHE BANK.
(Voornaamste posten in duizenden guldens).

Data	Munt en muntmateriaal	Papier op het buitenland	Tegroed bij resp. in het buitenland en buitenlandse betaalmiddelen	Voorschotten in rekt. (incl. bel.)	Bankbiljetten in omloop
30 Dec. '46	700.876	4.434.788	100.816	153.109	2.744.151
26 Juni '50	884.726	142.282	960.376	143.781	2.817.746
3 Juli '50	884.829	164.361	926.674	153.252	2.910.922
10 Juli '50	884.960	165.574	978.672	141.907	2.868.746
17 Juli '50	885.110	236.067	937.442	73.474	2.865.182
24 Juli '50	885.228	280.296	942.536	91.382	2.859.255
31 Juli '50	885.402	260.132	966.128	157.269	2.903.331
7 Aug. '50	885.598	250.076	966.932	55.586	2.855.361

STATISTIEKEN.

BANK VAN FRANKRIJK.
(Voornaamste posten in miljoenen francs).

Data	Metaalvoorraad	Disconto's en voorschotten	Voorschotten aan de Staat		
			Vaste	Schatkist	Bezettingskosten Duitsland
26 Dec. 1946	94.817	118.302	59.449	67.900	426.000
6 Juli 1950	52.981	417.610	125.042	158.042	426.000
13 Juli 1950	52.981	437.989	125.042	161.000	426.000
20 Juli 1950	52.981	430.628	125.042	161.600	426.000
27 Juli 1950	52.981	437.523	125.042	161.600	426.000

Saldi in rekening courant

Data	's Rijks Schatkist	's Rijks Schatkist bijzondere rekening	Ceblok-keerde saldi	Saldi van banken in Nederland	Vrije saldi in vreemde circul. banken	Andere vrije saldi
30 Dec. '46						
26 Juni '50	414.868	872.652	2.277	34.765	403.032	647.876
3 Juli '50	248.907	911.425	1.735	27.873	482.330	618.556
10 Juli '50	271.715	911.425	1.732	47.129	496.798	641.553
17 Juli '50	303.352	911.425	1.727	47.035	514.942	555.248
24 Juli '50	425.135	914.233	1.721	42.110	507.113	523.528
31 Juli '50	414.382	914.213	1.720	42.537	527.212	573.312
7 Aug. '50	-357.807	1021.040	1.709	44.275	475.514	481.883

NATIONALE BANK VAN ZWITSERLAND.

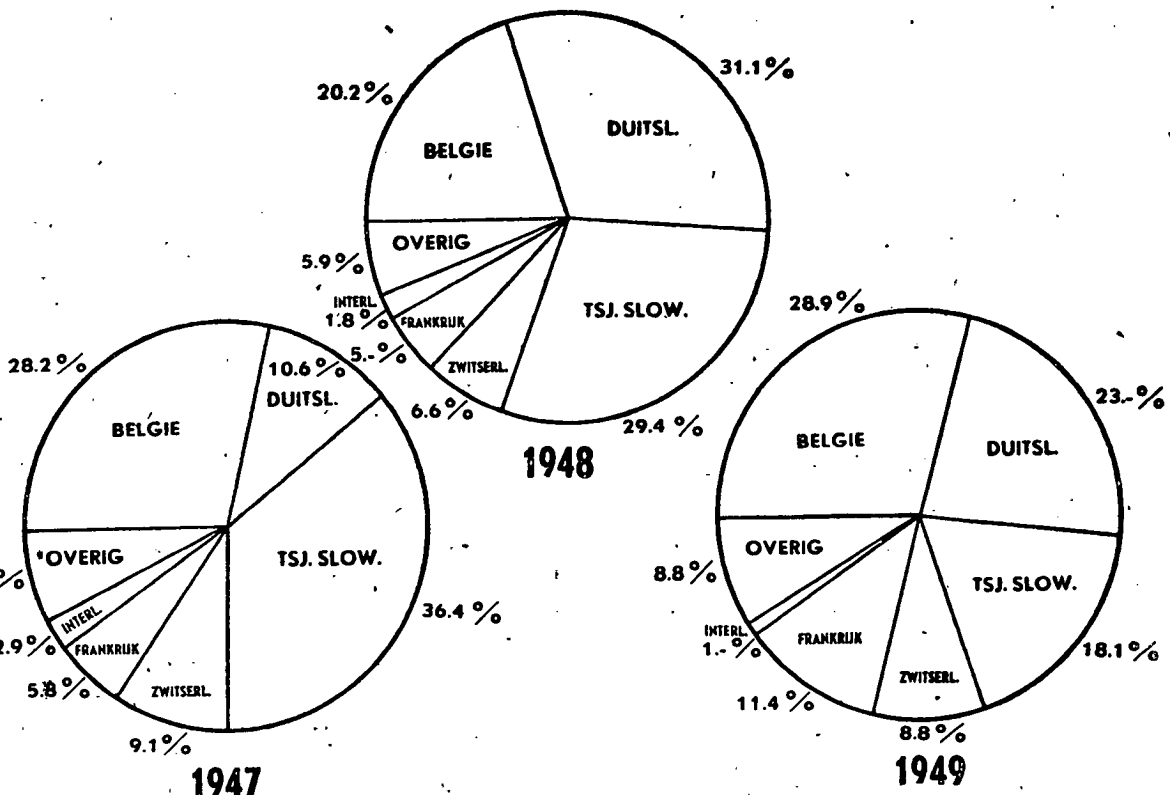
(Voornaamste posten in miljoenen francs).

Data	Bankbiljetten-circulatie	Deposito's			
		Totaal	Staat	Accords de coop. économique	Diversen
26 Dec. 1946	721.865	63.458			
6 Juli 1950	1.407.579	139.257	14	12.737	126.506
13 Juli 1950	1.409.606	134.657	34	18.029	116.594
20 Juli 1950	1.391.360	150.091	63	23.072	126.957
27 Juli 1950	1.413.718	152.841	80	22.806	129.954

Data	Metaalvoorraad	Ruilen. wissels	Disconto's en voorschotten	Effecten	Biljetten in omloop	Andere crediten
31 Dec. 1946	4.949,9	158,0	238,7	52,7	4.090,7	1.163,7
15 Juli 1950	6.246,5	93,3	41,3	41,3	4.167,8	2.337,2
22 Juli 1950	6.223,6	308,1	99,2	41,3	4.180,6	2.308,7
31 Juli 1950	6.200,2	307,8	104,2	41,3	4.282,2	2.203,0

GRAFIEK.

Aandeel van ieder land in de totale vrachtopbrengst van het vervoer door Nederlandse vrachtauto's in 1947, 1948 en 1949

Bron: Jaarverslag N.I.W.O. 1949.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen	31 Juli 1950	22 Juli 1950
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederl. Bank N.V.	f 414.382.104,07	f 417.089.643,71
Saldo van 's Rijks Schatkist bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten	„ 41.853.142,95	„ 27.517.485,88
Kasvorderingen wegens creditverstreking aan het buitenland	—	—
Daggeldlening tegen onderpand	—	—
Saldo der postrekeningen van Rijkscomptabelen	„ 293.835.733,97	„ 355.007.629,48
Voorschotten op ultimo Juni 1950 aan de gemeenten wegens aan haar uit te keren belastingen	—	—
Vordering in rek. courant op: V.S. Indonesië	„ 53.455.002,15	„ 53.455.002,15
Suriname	„ 12.156.011,41	„ 12.354.231,41
Ned. Antillen	—	—
Het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	—	—
Het staatsbedrijf der P., T. en T.	—	—
Andere staatsbedrijven en instellingen	„ 506.879.992,85	„ 506.211.306,73
Verplichtingen		
Voorschot, door De Nederl. Bank N.V. verstrekt	—	—
Voorschot, door De Nederlandsche Bank N.V. in rekening courant verstrekt	—	—
Schuld aan de Bank voor Nederlandsche Gemeenten	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	f 2068.391.000,—	„ 2068.291.000,—
Schatkistpromessen bij De Nederlandsche Bank N.V. ingevolge overeenkomst van 26 Februari 1947	„ 1350.000.000,—	„ 1350.000.000,—
Schatkistpromessen in omloop (rechtstreeks bij De Nederl. Bank N.V. is geplaatst nihil)	—	—
f 5.467,8 mln. w.o. garantie Breton Woods f 1.245 mln	„ 4222.800.000,—	„ 4244.900.000,—
Daggeldleningen	—	—
Muntbiljetten in omloop	„ 139.069.103,—	„ 138.631.643,50
Schuld op ultimo Juni 1950 aan de gemeenten wegens aan haar uit te keren belastingen	„ 152.344.045,14	„ 152.344.045,14
Schuld in rek. courant aan: V.S. Indonesië	—	—
Suriname	—	—
Ned. Antillen	„ 12.203.377,40	„ 12.203.377,40
Het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	„ 4.070.312,10	„ 2.217.285,75
Het staatsbedrijf der P., T. en T.	„ 263.321.933,89	„ 337.723.494,77
Andere staatsbedrijven	„ 6.124,97	„ 6.124,97
Schuld aan diverse instellingen in rekening met 's Rijks Schatkist	„ 1124.630.329,82	„ 1124.250.929,25

BANK VAN ENGELAND.

(Voornaamste posten in millioenen ponden).

Data	Metaalvoorraad	Govt debts and Govt securities	Fiduciary issue	Biljetten in circulatie	Biljetten in Banking Dept	Gouden en zilveren munten	
25 Dec. '46	0,2	1.449,1	1.450	1.428,2	22,1	1,3	
19 Juli '50	0,4	1.349,3	1.350	1.311,4	38,9	6,7	
26 Juli '50	0,4	1.349,3	1.350	1.319,7	30,6	6,8	
2 Aug. '50	0,4	1.349,3	1.350	1.328,9	21,5	6,8	
Data	Govt securities	Other securities	Deposits				
		Disc. and advances	Securities	Totaal	Public accounts	H.M. Treasury Special account	Banken
25 Dec. '46	311,8	13,6	15,8	346,5	10,3	—	278,9
19 Juli '50	568,7	15,1	25,0	636,0	12,0	228,7	300,1
26 Juli '50	572,7	18,0	26,5	636,3	14,5	237,1	286,8
2 Aug. '50	596,1	14,8	28,6	649,5	11,2	246,5	293,1

IN- EN UITVOER VAN INDONESIË¹⁾

Tijdvak	Invoer		Uitvoer		Saldo
	Gewicht in duizenden tonnen	Waarde in miljoenen guldens	Gewicht in duizenden tonnen	Waarde in miljoenen guldens	
Totaal 1938	2.002	478	10.944	658	+180
Totaal 1947	909	754	1.112	332	—422
Totaal 1948	2.134	1.134	5.219	1.040	—94
Mei	210	106	631	99	—7
Juni	131	120	734	130	+10
Juli	379	142	574	94	+48
Aug.	310	156	759	141	+15
Sept.	282	134	624	125	+9
Oct.	169	106	326	79	+27
Nov.	176	112	1112	170	+58
Dec.	485	133	713	169	+36
1950 Jan.	241	60	520	113	+53
Febr.	143	82	509	108	+26
Mrt	227	144	698	202	+58
Apr.	212	278,2	—	317,1	+38,9
Mei	152	274,8	719	400,6	+125

¹⁾ Bron: Centraal Kantoor van de Statistiek.WERELDKOOPVAARDIJVLOOT: STOOM- EN MOTORSCHEPEN¹⁾
(in bruto register tonnen)

Land	1914	1939	1949	Toe- of afnemng 1939—1949	
				in tonnen	in procenten
Gr. Brittannië en N.-Ierland	18.892.089	17.891.134	18.093.159	+ 202.025	+ 1,1
Br. Dominions en Koloniën	1.631.617	3.110.791	3.956.581	+ 845.790	+ 27,2
Totaal Gemeenebest	20.523.706	21.081.925	22.049.740	+ 1.047.815	+ 5,0
Argentinië	—	290.602	814.274	+ 523.672	+ 180,2
Denemarken	770.430	1.174.944	1.170.373	+ 4.571	+ 0,4
Frankrijk	1.922.286	2.933.933	3.070.398	+ 136.465	+ 4,7
Duitsland	5.134.720	4.482.662	300.234	— 4.482.428	— 93,3
Griekenland	820.861	1.780.666	1.329.257	— 451.409	— 25,4
Nederland	1.471.710	2.969.578	2.990.195	+ 20.617	+ 0,7
Italië	1.430.475	3.424.804	2.442.659	— 982.145	— 28,7
Japan	1.708.386	5.629.845	1.563.936	— 4.065.909	— 72,2
Noorwegen	1.957.353	4.833.813	4.916.396	+ 82.583	+ 1,7
Panama	—	717.525	3.016.227	+ 2.298.702	+ 320,4
Spanje	883.926	902.251	1.192.508	+ 290.257	+ 32,2
Zweden	1.015.364	1.577.120	2.047.664	+ 470.544	+ 29,8
Ver. Staten (zee)	2.026.908	8.909.892	25.558.133	+ 16.648.241	+ 186,9
„ (grote meren)	2.260.441	2.451.641	2.225.633	— 196.008	— 8,0
Andere landen	3.477.311	5.428.231	7.853.288	+ 2.425.057	+ 44,7
Wereld totaal	45.403.877	68.509.432	82.570.915	+ 14.061.483	+ 20,5

¹⁾ Bron: „Records and Statistics” en „Lloyd's Register Book 1949—1950”.
= gegevens ontbreken.

Het Loon- en Prijsvraag- stuk

is een onderwerp, dat momenteel weer in het middelpunt van de belangstelling staat. Dr. Ir. J. G. J. C. Nieuwenhuis schreef hierover een zeer lezenswaardige brochure, waarvan zeker door een ieder moet worden kennis genomen, die hierover enig oordeel dient of wenst te hebben.

Tegen f 1.25 per ex. verkrijgbaar bij Uw boekhandelaar of bij de Uitgever

H. A. M. ROELANTS
te Schiedam

UNION CARBIDE AND CARBON CORPORATION

Gevestigd te: (Opgericht in 1917 onder de wetten van de Staat New-York)
New-York (N.Y.)

*

Ondergetekenden berichten, dat zij van Woensdag 16 Augustus 1950 af ter Beurze van Amsterdam, door middel van de heren CRAMER & HONHOFF; LOHUIS & Co.; H. VEENENDAAL zullen doen verhandelen.

Certificaten aan toonder voor vijf gewone Aandelen zonder nominale waarde in bovengenoemde vennootschap, uit te geven door Administratiekantoor „Interland” N.V., gevestigd te Amsterdam, op de voorwaarden vastgesteld bij akte d.d. 30 Mei 1950, verleden ten overstaan van de notaris W. Straub te Amsterdam.

De eerste koers zal, rekening houdend met een eventueel ter beurze van Amsterdam geldend agio voor Amerikaanse waarden, worden vastgesteld op basis van de slotnotering der aandelen te New-York, d.d. 15 Augustus 1950. De notering te New-York bedroeg gisteren \$ 47 per aandeel.

De opneming der certificaten onder rubriek II in de Prijs-courant van de Vereniging voor den Effectenhandel te Amsterdam is aangevraagd.

Exemplaren van een Bericht en afdrucken van de Administratievoorwaarden zijn ten kantore van ondergetekenden verkrijgbaar, alwaar ook een exemplaar van het laatste jaar-verslag van de Union Carbide and Carbon Corporation ter inzage ligt.

AMSTERDAMSCH E BANK N.V. ROTTERDAMSCH E BANK N.V.
LABOUCHERE & Co. N.V.

Amsterdam, 8 Augustus 1950.

Vacatures

BANKINSTELLING TE AMSTERDAM
heeft plaats voor een

ERVAREN KRACHT

leeftijd 30 tot 35 jaar

met grondige kennis en ervaring op het gebied van de-
viezenverkeer, documentaire crediten, internationale
goederenhandel enz.

Gegadigden moeten zelfstandig kunnen werken en in
staat zijn de chef der afdeling bankzaken bij afwezig-
heid te vervangen.

Uitvoerige sollicitatiebrieven worden gaarne ingewacht
onder nr. TB 1058, Adv.-Bur. de BUSSY, Rokin 60,
Amsterdam.

Beschikbare krachten

CANDIDAAT ECONOMIE

zoekt naast zijn doctoraal studie een hem passende werkkring.
Uitst. ref. Br. onder no. ESB 1796, bur. v. d. bl., Postbus 42,
Schiedam.

Voor kantoor of bedrijf

INDUSTRIE-TERREIN TE KOOP

MET DRIE NIEUWE VRIJE WONINGEN (waarop
Rijkssubsidie) alsmede garage voor twee auto's. Gele-
gen langs harde weg, nabij Amsterdam en groot vaar-
water. Br. onder no. ESB 1797, bur. v. d. blad., Post-
bus 42, Schiedam.

Economisch - Statistische Berichten

Adres voor Nederland: Pieter de Hoochstraat 5, Rotterdam (W).
Telefoon Redactie en Administratie 38040. Giro 8408.
Bankiers: R. Mees en Zoonen, Rotterdam.

Redactie-adres voor België: Seminarie voor Gespecialiseerde Eko-
nomie, 14, Universiteitsstraat, Gent.
Abonnementen: Pieter de Hoochstraat 5, Rotterdam (W).
Bankiers: Banque de Commerce, Brussel.

Abonnementsprijs, franco per post, voor Nederland f 26,— per jaar,
voor België/Luxemburg f 28,— per jaar, te voldoen door storting van de
tegenwaarde in Belgische francs bij de Banque de Commerce te Brussel
of op haar Belgische postgirorekening no 260.34.

Uniegebieden en Overzeese Rijkdelen (per zeepost) f 26,—, overige
landen f 28,— per jaar.

Abonnementen kunnen ingaan met elk nummer en slechts worden
beëindigd per ultimo van het kalenderjaar.

Aangelegende stukken in Nederland aan het Bijkantoor Westzee-
dijk, Rotterdam (W.).

ADVERTENTIES.

Alle correspondentie betreffende advertenties te richten aan de
Firma H. A. M. Roelants, Lange Haven 141, Schiedam (Telefoon
69300, toestel 6). Advertentie-tarief f 0,40 per mm. Contract-tarieven
op aanvraag. Rubrieken „Vacatures” en „Beschikbare krachten”
f 0,60 per mm (dubbele kolom). De administratie behoudt zich het recht
voor om advertenties zonder opgaf van redenen te weigeren.